

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W RACIBORZU ZA 2022 ROK**

Spis treści:

I. ORGANIZACJA DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	4
1.1. Struktura organizacyjna oraz regulacje wewnętrzne Ośrodka	5
II. WYDATKI BUDŻETOWE REALIZOWANE PRZEZ OPS	7
III. ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ I ICH REALIZACJE	8
3.1. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych	9
3.2. Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.....	10
3.3. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych dotowanych.....	13
3.4. Pomoc z zakresu zadań zleconych.....	13
3.5. Decyzje	15
3.6. Usługi opiekuńcze w ramach zadań własnych.....	16
3.7. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej	17
3.8. Skierowanie do domów pomocy społecznej	18
IV. DZIAŁALNOŚĆ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH	21
4.1. Praca socjalna i kontrakt socjalny	21
4.2. Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej (DPS)	22
4.2.1. Pomoc bezdomnym, udzielenie schronienia w Schronisku dla Bezdomnych ARKAN.....	25
4.2.2. Schronienie w Domu dla Matek z Dziećmi MAJA	26
V. ŚWIADCZENIA: RODZINNE, Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO, SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I RENTOWE Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO, DODATKI MIESZKANIOWE, DODATKI ENERGETYCZNE, DODATKI OSŁONOWE, STYPENDIA SOCJALNE I ICH REALIZACJA	27
5.1. Świadczenie rodzinne.....	27
5.2. Świadczenie „Za życiem”.....	35
5.3. Zasiłki dla opiekuna	36
5.4. Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	37
5.5. Fundusz Alimentacyjny	37
5.6. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych z tytułu funduszu alimentacyjnego	37
5.7. Stypendia socjalne.....	38
5.8. Dodatki mieszkaniowe	39
5.9. Dodatki energetyczne	39
5.10. Świadczenie wychowawcze (500 plus)	40
5.11. Dodatek osłonowy	40
5.12. „Czyste Powietrze”	41
5.13. Fundusz Pomocy Ukrainie- świadczenia rodzinne.....	41

VI. DZIAŁALNOŚĆ DZIENNEGO DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ „PRZY PLACU WOLNOŚCI” I MIESZKANIA WSPOMAGANE	42
6.1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” i mieszkania wspomagane	42
VII. SYSTEM WSPARCIA RODZIN I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	45
7.1. Asystenci rodziny	45
7.2. Niebieska karta. Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	48
VIII. PROGRAMY, PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	51
8.1. Projekt Drugi Brzeg.....	51
8.2. Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – Edycja 2022	53
8.3. Pomoc dla repatriantów	53
8.4. Strategia rozwiązywania problemów społecznych	54
IX. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	54
9.1. Wigilia dla samotnych	54
9.2. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020	55
9.3. Prace społecznie użyteczne	55
X. PODNOSZENIE KWALIFIKACJI, SZKOLENIA PRACOWNIKÓW ORAZ SPRAWY ADMINISTRACYJNO-KADROWE	56
XI. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	59
XII. DZIAŁALNOŚĆ RADCY PRAWNEGO W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	61
XIII. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKTORA DANYCH OSOBOWYCH W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	62
XIV. DZIAŁANIA PODJĘTE PRZEZ OŚRODEK W ZWIĄZKU Z EPIDEMIĄ COVID-19	62
XV. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK W ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM ZBROJNYM NA TERYTORIUM UKRAINY	63
XVI. DOSTĘPNOŚĆ W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	63
XVII. KONTROLE I AUDYTY ZEWNĘTRZNE W 2022 ROKU PRZEPROWADZONE PRZEZ OŚRODEK	64
16.1. MG Partner Marcin Grzesiak siedzibą w Warszawie	64
16.2. Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej	64
XVIII. PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	65
Wykaz tabel	67

I. ORGANIZACJA DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu, zwany dalej *Ośrodkiem*, jest jednostką organizacyjną Gminy Racibórz. Działa na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą Rady Miasta Racibórz Nr X/160/2019 z dnia 25 września 2019 r. oraz Zarządzenia Nr OPS.0202.106.2021 z dnia 22 października 2021 r. Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Regulamin wprowadzony został na podstawie §6 Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu.

Ośrodek w roku 2022 realizował zadania, w szczególności - wynikające z następujących powszechnie obowiązujących przepisów prawa:

- 1) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 2030)
- 2) Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz.1385 z późn.zm.);
- 3) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r., poz. 2556 z późn.zm.);
- 4) Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2021 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 902);
- 6) Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2267);
- 7) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 615 z późn. zm.);
- 8) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz.2268 z późn. zm.);
- 9) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 690 z późn. zm.);
- 10) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 z późn. zm.);
- 11) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1205 z późn. zm.);
- 12) Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1657 z późn. zm.);
- 13) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1634 z późn. zm.);

- 14) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.);
- 15) Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2020 r., poz.1297);
- 16) Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r., o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 818 z późn. zm.);
- 17) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz.1577 z późn. zm.);
- 18) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz.1329 z późn. zm.);
- 19) Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r., o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 82);
- 20) Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2240);
- 21) Ustawa z dnia 11 września 2019 r - Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1710 z późn. zm.);
- 22) Ustawa z dnia 2 marca 2020 r., o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. z 2021r., poz. 2095 z późn. zm.);
- 23) Ustawa z dnia 3 kwietnia 2020 r., o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020r. (Dz. U. z 2022 r., poz. 1758);
- 24) Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. 2023 r. poz. 169 z późn. zm.)
- 25) Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz.103);
- 26) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej (Dz. U. Nr 10, poz. 68);
- 27) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 218, poz. 1439);
- 28) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 marca 2022 r.w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego (Dz.U. z 2022 r., poz.679, z późn.zm.)
- 29) Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz.1007 z późn. zm.).

1.1 Struktura organizacyjna oraz regulacje wewnętrzne w Ośrodku

- 1) Kierownictwo Ośrodka:
  - a) Dyrektor;
  - b) Zastępca Dyrektora.

2) Działy Ośrodka:

- a) Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej;
- b) Dział Administracji i Realizacji Świadczeń;
- c) Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych;
- d) Dział Finansowo-Księgowy.

3) Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy „Placu Wolności”, (utworzony na mocy Uchwały Rady Miasta Racibórz z dnia 26 sierpnia 2020 roku).

4) Samodzielne stanowisko pracy podległe bezpośrednio Dyrektorowi umieszczone w strukturze Działu Administracji i Realizacji Świadczeń: Radca prawny.

W roku 2022 Ośrodek funkcjonował w oparciu o szereg dokumentów regulujących pracę, w szczególności:

1) Regulamin Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej, który obowiązuje od 01.12.2021 r.;

2) Regulamin Pracy, Wynagradzania;

3) procedury w zakresie wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwa Informacji;

4) dostosowano do powszechnie obowiązujących przepisów prawa regulacje w sprawie powołania zespołu redakcyjnego do obsługi BIP i strony internetowej Ośrodka oraz przyjęcia zasad przekazywania informacji publicznej do publikacji w BIP i na stronie internetowej Ośrodka;

5) zarządzenie w sprawie wprowadzenia procedury zarządzania incydentami związanymi z bezpieczeństwem informacji i cyberbezpieczeństwem;

6) Regulamin Organizacyjny Działu Administracji i Realizacji Świadczeń, Działu Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej, Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych oraz Działu Finansowo - Księgowego;

7) zarządzenie w sprawie wyboru Przedstawicieli Pracowników w celu współdziałania z Pracodawcą w zakresie zasad i kryteriów oceny okresowej dla pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku Pomocy społecznej w Raciborzu;

8) Regulamin zgłoszeń wewnętrznych określający wewnętrzną procedurę zgłaszania naruszeń prawa oraz ochrony sygnalistów w związku z obowiązywaniem Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23.10.2019 r.;

9) Regulamin postępowania w sprawach o zamówienie publiczne w związku ze zmianą ustawy Prawo Zamówień Publicznych z dnia 11 września 2019 r.;

10) w ramach utworzenia jednostki organizacyjnej pomocy społecznej pod nazwą Dzienny Dom Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” w Raciborzu wprowadzono następujące regulaminy:

- a) Regulamin Rekrutacji Uczestników;
- b) Regulamin Dziennego Domu Pomocy Społecznej „ przy Placu Wolności”;
- c) Regulamin Mieszkań Wspomaganych.

II. WYDATKI BUDŻETOWE REALIZOWANE PRZEZ OPS

W 2022 r. wydatki Ośrodka zamknęły się kwotą 52 793 349,12 zł.

Tabela nr 1: Wykonanie budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w 2022 r. (w PLN)

ROZDZ.	NAZWA	ZADANIA WŁASNE	ZADANIA WŁASNE DOTOWANE	ZADANIA ZLECONE	RAZEM
85195	Koszty wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	0,00	0,00	5 390,00	5 390,00
85202	Domy Pomocy Społecznej	4 668 796,29	0,00	0,00	4 668 796,29
85203	Dzienny Dom Pomocy Społecznej	600 595,94	0,00	0,00	600 595,94
85205	Przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie	10 644,77	0,00	0,00	10 644,77
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacone za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	0,00	74 962,38	0,00	74 962,38
85214	Zasiłki i pomoc w naturze	291 966,88	414 348,55	0,00	706 315,43
85215	Dodatki mieszkaniowe/energetyczne	2 489 194,80	0,00	12 506,33	2 501 701,13
85216	Zasiłki stałe	0,00	856 456,34	0,00	856 456,34
85219	Ośrodek Pomocy Społecznej	3 546 734,39	633 876,96	2 436,00	4 183 047,35
85228	Usługi opiekuńcze	653 648,25	0,00	72 173,50	725 821,75
85230	Pomoc w zakresie dożywiania, program <i>Posiłek w szkole i w domu</i>	208 014,20	311 573,60	0,00	519 587,80
85295	Pozostała działalność	653 870,08	0,00	2 131 627,16	2 785 497,24
	W tym:				
	Dodatek osłonowy	0,00	0,00	2 131 627,16	2 131 627,16
	Prace społecznie – użyteczne	26 665,60	0,00	0,00	26 665,60

		Zasiłki dla obywateli Ukrainy	50 604,70	0,00	0,00	50 604,70
		Projekt: „Wsparcie Organizacji Usług Społecznych”	555 559,62	0,00	0,00	555 559,62
		Projekt: „Drugi Brzeg”	21 040,16	0,00	0,00	21 040,16
85334	Pomoc dla repatriantów		53 897,88	0,00	0,00	53 897,88
85395	Pozostała działalność: jednorazowe świadczenie 300,00 zł dla obywateli Ukrainy		420 287,77	0,00	0,00	420 287,77
85415	Stypendia socjalne		11 617,21	41 508,87	0,00	53 126,08
85495	Pozostała działalność: stypendia socjalne dla obywateli Ukrainy		6 127,55	0,00	0,00	6 127,55
85501	Świadczenia wychowawcze		0,00	0,00	19 037 809,41	19 037 809,41
85502	Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny		115 614,18	0,00	14 558 954,76	14 674 568,94
	W tym:	Świadczenia „Za życiem”	0,00	0,00	24 720,00	24 720,00
85504	Wspieranie rodziny: Asystent Rodziny		328 880,58	15 000,00	0,00	343 880,58
85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacone za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne		0,00	0,00	244 367,19	244 367,19
85595	Pozostała działalność: Świadczenia Rodzinne dla obywateli Ukrainy		320 467,30	0,00	0,00	320 467,30
RAZEM			14 380 358,07	2 347 726,70	36 065 264,35	52 793 349,12

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

III. ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ I ICH REALIZACJA

Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu w 2022 r. w ramach zadań własnych i zleconych udzielił wsparcia 493 rodzinom liczącym 760 osób.

Ośrodek stawia wysokie wymagania wobec pracowników socjalnych. Ich podstawowym zadaniem jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz stworzenie na podstawie wywiadu środowiskowego diagnozy w sferach: rodzinnej, zawodowej, mieszkaniowej, finansowej i zdrowotnej. Rozpoznanie zawiera informacje wynikające z relacji klienta oraz pochodzące z zebranej przez pracowników dokumentacji. Celem diagnozy jest określenie

funkcjonowania osoby/rodziny, występujących trudności oraz problemów, a także ich przyczyn.

Stosownie do przepisu art. 107 Ustawy o pomocy społecznej pracownicy socjalni przeprowadzają w miejscu zamieszkania Stron wywiady w szczególności dla potrzeb udzielenia pomocy, jak również w przypadku osób, o których mowa w art. 103 cyt. Ustawy.

Wywiad może być także realizowany u osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne, o specjalny zasiłek opiekuńczy lub u osoby pobierającej ww. świadczenia w celu weryfikacji wątpliwości dotyczących okoliczności związanych z niepodejmowaniem lub rezygnacją z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz sprawowaniem faktycznej opieki nad osobą, na którą ubiega się lub pobiera świadczenie.

3.1. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych

Kryterium dochodowe

Kryterium dochodowe uprawniające do przyznania pomocy w formie świadczeń pieniężnych określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. (Dz.U. 2021 poz. 1296) w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej obowiązywało od dnia 01.01.2022 r. i wynosiło:

1) dla osoby samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **776 zł**;

2) dla osoby w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty **600 zł**.

Osoby i rodziny, których dochód przekraczał podstawowe kryterium dochodowe, ale nie przekracza kwoty 150% kryterium dochodowego mogły skorzystać z wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”.

Formy pomocy

W celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych może być przyznany **zasiłek celowy**. Pomoc w formie zasiłków celowych w roku 2022 przeznaczona była głównie na zakup żywności, opału, leków, odzieży, pokrycia kosztów sprawienia pochówku oraz na opłaty za energię elektryczną, gaz i czynsz.

Zasiłek celowy może być również przyznany osobie/rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej, po

spełnieniu przesłanek, o których mowa w szczególności w art. 40 Ustawy o pomocy społecznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie/rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby/rodziny.

Inną formą pomocy jest **zasiłek okresowy**, który przyznaje się w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Kwota zasiłku okresowego nie może być mniejsza niż 50% różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby;
- kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20,00 zł miesięcznie.

Ustawa o pomocy społecznej daje również możliwość przyznania pomocy w formie **świadczenia niepieniężnego**.

W przypadku odmowy przyznania albo ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczenia z pomocy społecznej uwzględnia się sytuację osób będących na utrzymaniu osoby ubiegającej się o świadczenie lub korzystającej z pomocy, w tym przede wszystkim dobro dzieci.

3.2. Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Tabela nr 2. Zadania własne w 2022 r.

FORMA POMOCY		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W PLN
Posiłek -obiady w szkole i przedszkolu		98	8 663	47 258,00
Zasiłek okresowy*		291	1 503	414 348,55
z tego:	środki własne rozd. 85214	X	X	0,00
	dotacja	X	X	414 348,55

Usługi opiekuńcze ogółem	152	21 720	653 648,25
w tym: specjalistyczne	127		
Sprawienie pogrzebu	15	15	49 750,00
Zasiłki celowe i w naturze rozd. 85214 i 85295	217	X	443 473,00
w tym: zasiłki celowe specjalne	22	33	11 286,00
Opłata za DPS	162	1 700	4 668 796,29
RAZEM	X	X	6 277 274,09

*Od 2008 r. gminy otrzymują dotację celową na pokrywanie wydatków na zasiłki okresowe w części określonej w art. 38 ust. 3 Ustawy o pomocy społecznej.

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r.) zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Działania realizowane w ramach Programu stanowią pomoc niepieniężną, w formie posiłków jednodaniowych wydawanych w punkcie (punkt mieścił się przy ul. Kozielskiej w Raciborzu), posiłków dwudaniowych dowożonych do klienta, jak również zapewnienie posiłków dla dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, a także uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej. W ramach programu przyznawana jest również pomoc pieniężna, tj.: wypłacanie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.

Realizacja Programu w Gminie Racibórz odbywa się w oparciu o podjęte przez Radę Miasta Racibórz następujące uchwały:

1) Uchwałę nr II/20/2018 Rady Miasta Racibórz z dnia 19 grudnia 2018 roku w sprawie przyjęcia Gminnego programu osłonowego w zakresie dożywiania na lata 2019-2023;

2) Uchwałę nr II/21/2018 Rady Miasta Racibórz z dnia 19 grudnia 2018 roku w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem: „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;

3) Uchwałę nr II/22/2018 Rady Miasta Racibórz z dnia 19 grudnia 2018 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznawania pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku

lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

W przypadku, gdy uczęszczające do placówki oświatowej dziecko nie spełnia wymagań zgodnie z rozdziałem III Załącznika do Uchwały nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023” Dyrektor szkoły lub przedszkola w szczególnie uzasadnionych przypadkach informuje Ośrodek Pomocy Społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Pomoc ta udzielana jest bez konieczności przeprowadzenia rodzinnych wywiadów środowiskowych i wydawania decyzji administracyjnych. Maksymalna liczba dzieci, które mogły skorzystać zgodnie z zapisami programu nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie gminy.

W okresie sprawozdawczym z pomocy w formie posiłku skorzystało 119 dzieci, (98 dzieci na podstawie decyzji oraz 21 dzieci na wniosek Dyrektora szkoły lub przedszkola).

Ze środków otrzymanych w ramach Programu udzielono również wsparcia w postaci posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności osobom dorosłym, w szczególności osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym. Pomoc w formie posiłku realizowana była przez Kuchnię Caritas Diecezji Opolskiej – wykonawca wyłoniony został w postępowaniu o udzielenie zamówienia na usługi społeczne.

W okresie sprawozdawczym z pomocy w formie posiłków skorzystało łącznie **188 osób** (tj. dzieci w przedszkolu, szkołach i dorośli – 98 na podstawie decyzji, 21 bez decyzji oraz posiłki jedno i dwudaniowe – 69 osób), natomiast **185 osób** otrzymało świadczenie pieniężne na zakup żywności (średnia wysokość jednego świadczenia to 237,20 zł).

Na realizację powyższego Programu przeznaczono w 2022 r. ogółem 519 587,80 zł, z czego środki własne gminy wynosiły 208 014,20 zł, co stanowi 40,03% z kolei dotacja z budżetu państwa wynosiła 311 573,60 zł, co stanowi 59,97%.

Z analizy danych sprawozdawczych wynika, iż w 2022 r. wydatki na zakup posiłku stanowiły 47,96% ogółu środków przeznaczonych na powyższy Program, natomiast pozostałe 52,04% to koszty świadczeń pieniężnych przeznaczonych na zakup żywności.

3.3. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych dotowanych

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych oraz opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zasiłek stały to świadczenie przysługujące osobie całkowicie niezdolnej do pracy z tytułu wieku lub niepełnosprawności, natomiast **opłacanie składek zdrowotnych** za osoby pobierające następujące świadczenia z pomocy społecznej reguluje Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Tabela nr 3. Zadania własne dotowane w 2022 r.

FORMA POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W PLN
Zasiłki stałe ogółem, w tym z przeznaczeniem dla:	163	1 595	856 456,34
osób samotnie gospodarujących	148	1 464	X
osób pozostających w rodzinie	17	131	X
Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały	145	1 493	74 962,38
RAZEM	X	X	931 418,72

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

3.4. Pomoc z zakresu zadań zleconych

W ramach zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej Ośrodek udzielił pomocy na kwotę **74 573,50 zł**.

Tabela nr 4. Zadania zlecone w 2022 r.

FORMA POMOCY		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W PLN
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi		4	1 138	72 173,50
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznane przez sąd		1	12	2 436,00
W tym:	Wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznane przez sąd	X	X	2 400,00
	Koszt obsługi zadania	X	X	36,00
RAZEM		X	X	74 609,50

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

W ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z art. 18 ust.1 Ustawy o pomocy społecznej.

Celem świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi było złagodzenie objawów chorobowych, wzrost wglądu w mechanizmy choroby i sposoby leczenia, poprawa jakości życia, wzrost aktywności i samodzielności w wykonywaniu codziennych czynności życiowych poprzez stosowanie m.in. treningów: higieny osobistej i otoczenia, gospodarowania środkami finansowymi, regularnego zażywania leków, jak również podtrzymywanie i rozwijanie kompetencji społecznych prowadzących do nawiązywania kontaktów interpersonalnych. Głównym celem usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi była poprawa funkcjonowania tych osób w obszarze społecznym tj. doprowadzenie do podejmowania przez te osoby ról społecznych charakterystycznych dla danego przedziału wiekowego.

W roku 2022 specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone dla mieszkańców Gminy Racibórz realizowane były przez MG Partner Marcin Grzesiak z Warszawy.

W okresie od 01.01.2022 do 31.05.2022 r. koszt jednej godziny specjalistycznej usługi opiekuńczej dla osób z zaburzeniami psychicznymi wynosił 59,50 zł.

W okresie od 01.06.2022 r. do 31.12.2022 r. koszt jednej godziny specjalistycznej usługi opiekuńczej dla osób z zaburzeniami psychicznymi wynosił 72,00 zł.

Z tej formy usług skorzystało łącznie **4 osoby**. Zadanie finansowano z dotacji budżetu państwa. Koszt realizacji zadania w roku 2022 wyniósł 72 173,50 zł.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt. 9 oraz pkt. 26 lit. h Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, do zadań zleconych należy, również wypłacanie wynagrodzenia należnego opiekunowi z tytułu sprawowania opieki, które przyznawane jest przez sąd. Środki na realizację tego zadania zapewnia budżet państwa.

Zgodnie z art. 53a Ustawy o pomocy społecznej wynagrodzenie dla opiekuna obliczone jest w stosunku miesięcznym i nie może przekraczać 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia.

Każdy opiekun zobowiązany jest poinformować tutaj. Ośrodek o zaprzestaniu pełnienia funkcji opiekuna prawnego, ponieważ z chwilą ustania sprawowania opieki wynagrodzenie z tego tytułu nie będzie przysługiwało, a należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej, z tytułu opłat określonych przepisami ustawy oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Wysokość środków przeznaczonych na realizację tego zadania w roku 2022 wyniosła: 2 436,00 zł, z czego 36,00 zł to koszt obsługi zadania.

3.5. Decyzje

W 2022 r. wydano ogółem 4 311 decyzji administracyjnych z zakresu świadczeń pomocy społecznej (4 248 decyzje z zakresu zadań własnych, natomiast 63 decyzje z zakresu zadań zleconych), w tym 31 decyzji o odmowie przyznania świadczeń(24 decyzje własne i 7 decyzji zleconych).

Do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach wniesiono 12 odwołań od decyzji administracyjnych.

Kolegium rozpatrzyło je następująco:

- 1) 11 decyzji utrzymało w mocy.

Na dzień sporządzenia sprawozdania 1 decyzja oczekuje na rozpatrzenie przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze.

Tabela nr 5. Decyzje odmowne w 2022 r.

Główna przyczyna odmowy przyznania świadczenia	ZADANIA WŁASNE	ZADANIA ZLECONE
Marnotrawstwo środków finansowych	0	0
Przekroczone kryterium dochodowe	4	6
Brak współpracy z pracownikiem socjalnym, podawanie informacji niezgodnych ze stanem faktycznym, odmowa złożenia oświadczenia o dochodach	13	0
Inne przyczyny (w szczególności brak przesłanki do udzielenia pomocy zgodnie z art. 7 Ustawy o pomocy społecznej, brak szczególnie uzasadnionej okoliczności do udzielenia pomocy w trybie art. 41 ww. ustawy)	7	1
Liczba odmów ogółem	24	7

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

3.6. Usługi opiekuńcze

Obowiązek świadczenia usług opiekuńczych spoczywa na gminie i wynika z art. 50 Ustawy o pomocy społecznej. Przepis ten stanowi, że osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

W roku 2022 usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone dla mieszkańców Gminy Racibórz realizowane były przez MG Partner Marcin Grzesiak z Warszawy.

W 2022 r. koszt jednej godziny usług wynosił:

- a) usługi opiekuńcze 28,00 zł,
- b) specjalistyczne usługi opiekuńcze 32,00 zł.

Z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystały łącznie 152 osoby, w tym z specjalistycznych usług opiekuńczych 127 osoby. Należy zaznaczyć, że osoba

objęta tą formą pomocy, może korzystać z obu rodzajów usług jednocześnie. Wydatki gminy z tytułu realizacji usług opiekuńczych wyniosły 653 648,25 zł.

3.7. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej

Prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie art. 54 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przyznawane są osobom innym niż ubezpieczone, posiadającym obywatelstwo polskie i miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego, tj. **776 zł** dla osoby samotnie gospodarującej lub **600 zł** dla osoby w rodzinie.

Wniosek o wydanie decyzji przyznającej prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej może złożyć:

- osoba zainteresowana lub
- świadczeniodawca (szpital) – niezwłocznie po udzieleniu świadczenia w przypadku stanu nagłego.

Na potrzeby prowadzonego postępowania administracyjnego przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługuje przez okres **90 dni** od dnia określonego w decyzji, którym jest:

- dzień złożenia wniosku,
- w przypadku udzielania świadczeń w stanie nagłym – dzień udzielenia świadczenia – chyba, że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

Osoba, której w drodze decyzji administracyjnej zostało potwierdzone prawo do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych ma obowiązek niezwłocznie poinformować o:

- każdej zmianie w sytuacji dochodowej lub majątkowej
- objęciu ubezpieczeniem zdrowotnym

W przypadku zmiany sytuacji dochodowej lub objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym istnieje konieczność niezwłocznego stwierdzenia wygaśnięcia decyzji.

W 2022 r. wydano 41 decyzji w sprawie prawa do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej, w tym 28 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń, 7 decyzji odmownych, 4 decyzje stwierdzające wygaśnięcie decyzji w przypadku objęcia

klienta ubezpieczeniem zdrowotnym z innego źródła oraz 2 decyzje dotyczące umorzenia postępowania.

Dyrektor Ośrodka jest upoważniony przez Prezydenta Miasta do wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej. Gmina Racibórz w 2022 r. z dotacji otrzymanej z budżetu państwa sfinansowała realizację w/w zadania na kwotę **5 390,00 zł.**

3.8. Skierowania do domów pomocy społecznej

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w życiu, której rodzina i gmina nie może zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, dla:

- 1) osób w podeszłym wieku;
- 2) osób przewlekle somatycznie chorych;
- 3) osób przewlekle psychicznie chorych;
- 4) dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
- 5) dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie;
- 6) osób niepełnosprawnych fizycznie;
- 7) osób uzależnionych od alkoholu.

Pobyt w DPS jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca, który oznacza kwotę rocznych kosztów działalności domu wynikającą z utrzymania mieszkańców, z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych i wydatków na remonty, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzieloną przez liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego, w domu.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca ustala wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub marszałek województwa poprzez ogłoszenie w wojewódzkim dzienniku urzędowym do 31 marca każdego roku. Ogłoszenie, o którym mowa stanowi podstawę do ustalenia odpłatności za pobyt w domu pomocy

społecznej od następnego miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym zostało opublikowane.

Zgodnie z art. 61 Ustawy o pomocy społecznej koszty pobytu w domach pomocy społecznej w pierwszej kolejności ponoszą mieszkańcy, w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, w dalszej kolejności najbliższa rodzina, tj. małżonek, zstępni przed wstępnymi, a następnie gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Należy nadmienić, iż rodzina i gmina nie ma obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniac domu ponosi pełną odpłatność.

W przypadku niewywiązywania się osób z obowiązku opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Gminie natomiast przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych na ten cel wydatków.

W 2022 r. rodziny 33 osób umieszczonych w domach pomocy społecznej partycypowały w kosztach pobytu w części stanowiącej różnicę między miesięcznym kosztem utrzymania, a opłatą wnoszoną przez mieszkańca (z czego 11 rodzin pokryło 100% tej różnicy).

W okresie sprawozdawczym w domach pomocy społecznej przebywało **163** mieszkańców skierowanych przez Gminę Racibórz.

Ośrodek kieruje osoby do domów pomocy społecznej w myśl zasady, że osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej. Osoby kierowane są również do domów pomocy społecznej poza powiat raciborski z powodu braku odpowiedniego typu domu lub w przypadku, gdy przewidywany termin oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej danego typu jest krótszy niż w miejscowym domu pomocy społecznej.

Na terenie Raciborza znajdują się dwa domy pomocy: **Dom Pomocy Społecznej „Złota Jesień”, przeznaczony dla osób w podeszłym wieku i Dom Pomocy Społecznej "Dom św. Notburgi", przeznaczony dla osób przewlekle psychicznie chorych.**

Na dzień 31 grudnia 2022 r. w domach pomocy społecznej przebywało **141** mieszkańców skierowanych przez Gminę Racibórz.

Tabela nr 6. Odpłatność za pobyt i liczba mieszkańców Gminy Racibórz w DPS na dzień 31 grudnia 2022 r.

L. P.	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	ODPŁATNOŚĆ (PLN)	Liczba mieszkańcó w
1.	DPS <i>Złota Jesień</i> w Raciborzu dla osób w podeszłym wieku	4 707,00	60
2.	DPS <i>Dom św. Notburgi</i> w Raciborzu dla przewlekle psychicznie chorych	3 853,00	41
3.	DPS dla osób niepełnosprawnych fizycznie w Gorzycach	5 408,40	2
4.	DPS w Klisinie dla osób przewlekle psychicznie chorych z filiami w Boboluszkach, Bliszczycach i Dzbańcach	4 369,44	15
5.	DPS dla dorosłych Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety w Grabinie	4 198,00	1
6.	DPS <i>Sadyba</i> w Bystrej Krakowskiej dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych	4 960,00	1
7.	DPS dla dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie w Zawadzkiem	4 242,24	1
8.	DPS dla dziewcząt niepełnosprawnych intelektualnie "Pałac Różany" prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej w Krzyżanowicach	4 937,00	2
9.	DPS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Miechowie	4 445,00	1
10.	DPS Ośrodek dla Osób Niepełnosprawnych <i>Miłosierdzie Boże</i> w Mikołowie-Borowej Wsi	5 933,00	1
11.	DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Kędzierzynie-Koźlu	4 177,92	1
12.	DPS dla osób niepełnosprawnych fizycznie w Strzelcach Opolskich	4 516,06	8
13.	DPS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Zbrostawicach	4 718,30	2
14.	DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych w Rościstawicach	4 325,79	1
15.	DPS w Nysie dla dzieci, młodzieży i dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Marii	4 944,30	1

16.	DPS w Podzamku – Kłodzko dla Mężczyzn i Kobiet Niepełnosprawnych Intelktualnie	5 177,60	1
17.	DPS w Kietrze dla Osób Przewlekle Psychiczenie Chorych	4 465,08	1
18.	DPS w Miedarach dla Dorosłych Mężczyzn Niepełnosprawnych Intelktualnie	4 966,00	1

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. wydatki na domy pomocy społecznej wyniosły **4 668 796,29 zł**. Kwota nie uwzględnia opłat wnoszonych przez rodziny mieszkańców na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej i zawartych umów cywilno – prawnych. W 2022 r. na konto Ośrodka wpłynęło **348 329,88 zł** z tego tytułu. Kwota została odprowadzona na dochody budżetowe gminy.

W roku sprawozdawczym wydano 29 decyzji o skierowaniu do domu pomocy społecznej, natomiast według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. na umieszczenie w wyżej wymienionych placówkach oczekiwało 5 skierowanych.

IV. DZIAŁALNOŚĆ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

4.1. Praca socjalna i kontrakt socjalny

Praca socjalna jest ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny i może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz wspólnie z beneficjentem formułuje cele, które ma on osiągnąć dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Narzędzie to określa również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań. W związku z tym kontrakt socjalny może być zawierany w określonym etapie metodycznego działania, po pełnym rozpoznaniu i ocenie sytuacji osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc.

Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymanie jego postanowień przez osobę albo rodzinę może stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylecia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Świadczeniobiorcy uzyskiwali również pomoc pracowników socjalnych w kompletowaniu dokumentów w związku z ubieganiem się o: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia uzupełniające dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji, dodatki mieszkaniowe, energetyczne, świadczenie rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, czy ustalenie prawa do emerytury lub renty.

4.2. Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej (DPS)

W Dziale Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej zadania były realizowane przez:

- 1) 1 Głównego specjalistę pracy socjalnej - koordynator;
- 2) 2 Starszych specjalistów pracy socjalnej - koordynator;
- 3) 1 Głównego specjalistę pracy socjalnej;
- 4) 2 Starszych specjalistów pracy socjalnej;
- 5) 11 Specjalistów pracy socjalnej;
- 6) 4 pracowników socjalnych;
- 7) 3 starszych asystentów rodziny;
- 8) 2 asystentów rodziny.

Pracownicy socjalni świadczący pracę socjalną w terenie oraz asystenci rodzin realizowali niżej opisane zadania.

Pracownicy socjalni prowadzą pracę socjalną, która jest działalnością zawodową mającą na celu świadczenie osobom i rodzinom pomocy we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Celem świadczonej pracy socjalnej jest rozwinięcie lub wzmocnienie ich aktywności i samodzielności życiowej. Natomiast praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych w społeczności lokalnej ma na celu zapewnienie współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspakajania potrzeb członków społeczności. Działania pracowników w znacznej mierze oparte są na Ustawie o pomocy społecznej, Ustawie o ochronie zdrowia psychicznego, Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni świadczyli pracę socjalną w terenie na rzecz 74 rodzin. Rodziny liczą łącznie 173 osoby.

Dominującymi problemami wśród osób i rodzin są:

- choroba psychiczna;
- alkoholizm;
- bezrobocie;
- niepełnosprawność intelektualna;
- niepełnosprawność fizyczna;
- samotne macierzyństwo;
- uzależnienie od środków psychoaktywnych;
- niezaradność z tytułu wieku;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- długotrwała choroba;
- przemoc.

Należy nadmienić, iż w wielu środowiskach jednocześnie występowało kilka dysfunkcji.

Pracownicy socjalni uczestniczyli w spotkaniach w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w sprawie oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej, a następnie z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju współpracowali z PCPR w ww. zakresie w formie korespondencyjnej.

Asystenci rodziny i pracownicy socjalni świadczący pracę socjalną w terenie aktywnie prowadzili nabór osób i rodzin celem objęcia ich wsparciem w formie produktów żywnościowych POPŻ oraz wskazali osoby, które skorzystały z posiłku *Wigilijnego dla samotnych* organizowanym przez Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miasta Racibórz.

Pracownicy socjalni w 2022 r. zakończyli współpracę z 17 rodzinami. Powodem zakończenia współpracy było:

- umieszczenie w domu pomocy społecznej lub mieszkaniu wspomagany (1 osoba);
  - zgon (2 osoby);
  - brak współpracy (4 osoby);
  - osiągnięcie założonych celów (7 osób);
  - zmiana miejsca zamieszkania (1 osoba);
  - zmiana metody pracy (1 osoba).

Do zadań pracowników socjalnych należy:

- 1) dokonywanie analizy i oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na

świadczenia pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń;

2) rozeznawanie potrzeb i organizowanie pomocy dla osób, rodzin potrzebujących;

3) przyjmowanie wniosków i podań od osób i rodzin zgłaszających się o pomoc i udzielanie im pełnej informacji o przysługujących świadczeniach i dostępnych formach pomocy;

4) prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (w szczególności zasiłków: celowych, okresowych, stałych, celowych specjalnych, które nie podlegają zwrotowi, jak również celowych pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłków) oraz w formie posiłku. Przedmiotowe postępowania w głównej mierze oparte są na zebraniu materiału dowodowego, a w szczególności na dokonaniu oceny, czy osoba lub rodzina współpracuje w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej, z równoczesnym włączeniem opracowania planu pomocy przy współudziale osób i rodzin zgłaszających się o pomoc;

5) sprawdzanie wywiadów środowiskowych pod względem formalnym i merytorycznym;

6) prowadzenie postępowań wyjaśniających (przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz innego rodzaju postępowań):

a) na potrzeby innych instytucji;

b) w ramach postępowań niezwiązanych z przyznawaniem świadczeń z pomocy społecznej, w szczególności:

- w sprawach świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;

- na potrzeby weryfikacji uprawnień do specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz w celu potwierdzenia faktu sprawowania opieki przez osoby ubiegające się o zasiłek dla opiekuna osoby niepełnosprawnej.

7) przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz występowanie z wnioskiem o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny;

8) przygotowywanie postanowień, decyzji administracyjnych dotyczących świadczeń pomocy społecznej na podstawie akceptowanych przez Dyrektora planów pomocy;

9) podejmowanie czynności w zakresie prowadzonych postępowań, jak i po ich

zakończeniu, związanych z przyznawaniem świadczeń pieniężnych w formie: stałych, okresowych, celowych specjalnych, celowych, przy czym w zakresie zasiłków celowych z przeznaczeniem na zakup żywności w danym miesiącu - część wypłacanych stronom środków finansowych, dotyczących osób/rodzin, których dochód przekracza 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 Ustawy o pomocy społecznej, jest wypłacana w oparciu o realizację wieloletniego rządowego programu „Pośitek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;

10) świadczenie pracy socjalnej krótkoterminowej;

11) prowadzenie postępowań w sprawie sprawienia pogrzebu, w zakresie kontaktu z rodziną, bliskimi, bądź innymi mogącymi sprawić pochówek.

Specjaliści pracy socjalnej realizowali świadczenia w zakresie:

- bezdomności;
- prowadzenia i przyznawania pomocy w formie usług opiekuńczych

i specjalistycznych usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

- wydawania skierowań, ustalania odpłatności, pracy socjalnej na rzecz mieszkańców domów pomocy społecznej;

- przeprowadzania wywiadów środowiskowych związanych z wydaniem skierowań przez PCPR do Środowiskowego Domu Samopomocy typu „B” w Raciborzu (12 skierowań).

Wszyscy pracownicy dbali o bieżące śledzenie aktualnych przepisów. Poszerzali swą wiedzę zawodową poprzez samokształcenie.

4.2.1 Pomoc bezdomnym, udzielenie schronienia w Schronisku dla Bezdomnych ARKA N

Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu wydaje skierowania do Schroniska dla Bezdomnych "ARKA N" tylko osobom, które mają ostatni meldunek na pobyt stały na terenie Gminy Racibórz. Skierowanie wydawane jest w formie decyzji administracyjnej przyznającej świadczenie niepieniężne w formie schronienia.

Działające na terenie Gminy Racibórz Schronisko dla Bezdomnych "ARKA N", mieści się przy ul. Wiejskiej 18 A. Schronisko na zlecenie Gminy zapewnia 45 miejsc dla mężczyzn i 5 miejsc dla kobiet. W roku 2022 zadanie polegające na prowadzeniu Schroniska dla Bezdomnych realizowało Stowarzyszenie Przyjaciół Człowieka „Tęcza”.

Tymczasowe schronienie - w myśl art. 48 a ust. 4 Ustawy o pomocy społecznej - może być udzielone również w formie ogrzewalni, która umożliwia interwencyjny, bezpieczny pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach wyposażonych, co najmniej w miejsca siedzące. Pomoc przyznawana w formie tymczasowego schronienia w ogrzewalni lub noclegowni nie wymaga przeprowadzenia wywiadu oraz wydania decyzji administracyjnej, a wydatki poniesione za udzieloną pomoc nie podlegają zwrotowi (art. 48a ust. 8).

W 2022 roku skierowano do domu dla bezdomnych „ARKA N” w Raciborzu 66 mężczyzn i 8 kobiet. Z osobami skierowanymi sporządzono 74 kontrakty socjalne. Ponadto 4 osoby skierowano do schronisk dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi, przy czym 1 z tych osób po poprawie stanu zdrowia zamieszkała w Schronisku dla Bezdomnych ARKAN N.

4.2.2 Schronienie w Domu dla Matek z Dziećmi MAJA

Na terenie miasta Racibórz Stowarzyszenie Przyjaciół „Tęcza” prowadzi na zlecenie powiatu Dom dla Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży znajdującymi się w **sytuacji kryzysowej** oraz dla kobiet będących ofiarami przemocy w rodzinie z terenu powiatu raciborskiego. Dom dla Matek z Dziećmi „MAJA” znajduje się w Raciborzu przy ul. Sempołowskiej 5. Dom ten dysponuje 20 miejscami dla kobiet z dziećmi i kobiet w ciąży.

Interwencja kryzysowa, o której mowa w art. 47 Ustawy o pomocy społecznej - stanowi zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin znajdujących się w kryzysie, w tym dotkniętych przemocą.

Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się w szczególności poradnictwa specjalistycznego oraz schronienia dostępnego przez całą dobę.

Osoba ubiegająca się o skierowanie do powyższego domu składa wniosek w Ośrodku Pomocy Społecznej właściwym dla miejsca zamieszkania. Ośrodki pomocy społecznej przygotowują i przekazują do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie dokumentację Strony zawierającą:

- wniosek osoby ubiegającej się o skierowanie do domu,

- rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie do domu lub przez pracownika socjalnego domu,

- zaświadczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do umieszczenia w domu,

- skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub książeczka zdrowia dziecka,

- orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,

- opinię ośrodka zawierającą uzasadnienie pobytu w domu.

Po skompletowaniu dokumentacji Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wydaje decyzję kierującą do powyższego Domu.

Do PCPR w ramach interwencji kryzysowej przekazano **16** wniosków kobiet i **21** dzieci celem wydania decyzji o skierowaniu do Domu dla Matek z dziećmi „Maja”.

V. ŚWIADCZENIA: RODZINNE, Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO, SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I RENTOWE Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO, DODATKI MIESZKANIOWE, DODATKI ENERGETYCZNE, DODATKI OSŁONOWE, STYPENDIA SOCJALNE I ICH REALIZACJA

5.1. Świadczenia rodzinne

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków rodzinnych oraz przysługujących dodatków jest zadaniem zleconym gminy, którego realizację reguluje Ustawa o świadczeniach rodzinnych. Świadczenia rodzinne wypłacane są ze środków z dotacji budżetu państwa.

W 2022 r. Ośrodek otrzymał z budżetu państwa na realizację świadczeń rodzinnych kwotę **14 685 982,00 zł**, wykonanie wyniosło **14 534 234,76 zł**, z czego kwota **14 182 534,96 zł** przeznaczona została na wypłatę świadczeń rodzinnych, składek emerytalno – rentowych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a kwota **351 699,80 zł** na pokrycie kosztów związanych z ich realizacją, zakupem sprzętu biurowego oraz wynagrodzeniem pracowników.

Średniomiesięcznie wypłacano świadczenia dla 2 454 rodzin (3 587 świadczeń). Około 60% beneficjentów korzystających z zasiłków rodzinnych to rodziny, w których wychowuje się jedno lub dwoje dzieci. Rodziny wielodzietne

(z trojgiem i więcej dzieci) stanowią 40% ogółu rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego, z czego 14% to rodziny z 4 i więcej dzieci.

Biorąc pod uwagę kryterium dochodowe rodzin pobierających zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, dane kształtują się w następujący sposób:

Tabela nr 7. Informacje o rodzinach pobierających zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego (wykonanie miesięczne).

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	RODZINY Z JEDNYM DZIECKIEM	RODZINY Z DWOJGIEM DZIECI	RODZINY Z TROJGIEM DZIECI	RODZINY Z CZWORGIEM I WIĘCEJ DZIECI
1	Liczba rodzin pełnych bez dziecka niepełnosprawnego pobierających zasiłek rodzinny (i dodatki do zasiłku rodzinnego), z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	30	64	46	26
w tym:	bez dochodu	7	3	2	2
	do 400 zł	9	11	13	11
	od 400,01 do 574 zł	4	26	19	5
	od 574,01 do 674 zł	10	20	7	5
	od 674,01 do 754 zł	0	4	4	3
	od 754,01 do 1100 zł	0	0	1	0
	od 1100,01 do 1500 zł	0	0	0	0
	od 1500,01 do 1922 zł	0	0	0	0
	powyżej 1922 zł	0	0	0	0
2	Liczba rodzin pełnych z dzieckiem niepełnosprawnym pobierających zasiłek rodzinny (i dodatki do zasiłku rodzinnego), z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	9	9	13	3
w tym:	bez dochodu	1	1	1	0
	do 400 zł	4	2	4	1
	od 400,01 do 664 zł	1	2	4	2
	od 664,01 do 764 zł	2	2	1	0
	od 764,01 do 844 zł	1	0	1	0
	od 844,01 do 1100 zł	0	2	2	0
	od 1100,01 do 1500 zł	0	0	0	0
	od 1500,01 do 1922 zł	0	0	0	0
	powyżej 1922 zł	0	0	0	0
3	Liczba rodzin niepełnych bez dziecka niepełnosprawnego pobierających zasiłek rodzinny (i dodatki do zasiłku rodzinnego), z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu	95	70	20	11

	na osobę:				
w tym:	bez dochodu	20	3	1	0
	do 400 zł	37	36	8	8
	od 400,01 do 574 zł	19	15	6	2
	od 574,01 do 674 zł	16	3	2	1
	od 674,01 do 754 zł	2	12	3	0
	od 754,01 do 1100 zł	1	1	0	0
	od 1100,01 do 1500 zł	0	0	0	0
	od 1500,01 do 1922 zł	0	0	0	0
powyżej 1922 zł	0	0	0	0	
4	Liczba rodzin niepełnych z dzieckiem niepełnosprawnym pobierających zasiłek rodzinny (i dodatki do zasiłku rodzinnego), z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	19	13	5	7
w tym:	bez dochodu	1	0	0	0
	do 400 zł	11	6	3	5
	od 400,01 do 664 zł	3	3	0	0
	od 664,01 do 764 zł	2	1	2	1
	od 764,01 do 844 zł	1	3	0	0
	od 844,01 do 1100 zł	1	0	0	1
	od 1100,01 do 1500 zł	0	0	0	0
	od 1500,01 do 1922 zł	0	0	0	0
powyżej 1922 zł	0	0	0	0	

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- 1) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka;
- 3) osobie uczącej się:

jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł., a w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł.

Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się niepełnosprawnemu dziecku, które nie ukończyło 16 roku życia, natomiast stopień niepełnosprawności (lekki,

umiarkowany, znaczny) jest orzekany dopiero po ukończeniu przez dziecko 18 roku życia.

Biorąc pod uwagę kryterium dochodowe rodzin pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, dane kształtują się w następujący sposób:

Tabela nr 8. Informacje o rodzinach pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka.

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	RODZINY Z JEDNYM DZIECKIEM	RODZINY Z DWOJGIEM DZIECI	RODZINY Z TROJGIEM DZIECI	RODZINY Z CZWORGIEM I WIĘCEJ DZIECI
1	Liczba rodzin pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	55	73	15	21
w tym:	bez dochodu	8	1	0	3
	do 400 zł	10	15	2	7
	od 400,01 do 574 zł	4	2	0	2
	od 574,01 do 674 zł	2	3	2	3
	od 674,01 do 754 zł	4	5	1	0
	od 754,01 do 1100 zł	8	16	6	2
	od 1100,01 do 1500 zł	9	15	2	1
od 1500,01 do 1922 zł	10	16	2	3	

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922,00 zł.

Wniosek o wypłatę jednorazowej zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku, gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego - w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Wniosek złożony po terminie organ właściwy pozostawia bez rozpoznania.

Biorąc pod uwagę kryterium dochodowe rodzin pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy, dane kształtują się w następujący sposób:

Tabela nr 9. Informacje o rodzinach pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy.

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Okres: 01.01.2022 r. – 31.12.2022 r.
1	Liczba rodzin pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy, z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	2

w tym:	bez dochodu	0
	do 400 zł	1
	od 400,01 do 664 zł	0
	od 664,01 do 764 zł	1
	od 764,01 do 859 zł	0

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- 1) nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
- 2) rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej

- w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764,00 zł. W przypadku, gdy łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę przekracza kwotę uprawniającą daną osobę do specjalnego zasiłku opiekuńczego o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu przysługującemu w okresie, na który jest ustalany, specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. W przypadku przekroczenia dochodu w kolejnym roku kalendarzowym specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 620,00 zł miesięcznie. Kwotę specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje.

Na wypłatę świadczenia 1 zł za 1 zł przeznaczono kwotę **96 065,04 zł**, została wliczona na wypłatę świadczeń rodzinnych. Zasada ta dotyczy zasiłku rodzinnego i dodatków do niego:

- z tytułu urodzenia się dziecka,

- z tytułu samotnej opieki nad dzieckiem,
- korzystanie z urlopu wychowawczego,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- kształcenia i rehabilitacji niepełnosprawnego dziecka,
- rozpoczęcia roku szkolnego, nauki dziecka poza miejscem zamieszkania.

Świadczenie rodzinne w postaci 1 zł za 1 zł. przysługuje rodzinom, gdzie dochód przekroczył wymagane Ustawą o świadczeniach rodzinnych kryterium. Dzięki niej rodzice otrzymujący zasiłek rodzinny wraz z dodatkami po uzyskaniu przez członków rodziny dochodu powodującego przekroczenie ustawowego kryterium nie tracą prawa do świadczeń i mogą nadal je otrzymywać. Świadczenia wypłacane są wtedy w wysokości różnicy między przysługującą kwotą świadczeń, tzw. „łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami” a wysokością dochodu rodziny otrzymywanego ponad kryterium dochodowe.

Wysokość świadczeń jest wówczas pomniejszona o kwotę „przekroczenia kryterium dochodowego” pomnożoną przez liczbę osób w danej rodzinie.

Kwota przekroczenia nie może być wyższa niż suma otrzymywanych świadczeń, a wyrównanie jest wypłacane, gdy jego wysokość jest wyższa lub równa 20,00 zł.

Tabela nr 10. Świadczeniobiorcy i wydatki na świadczenia rodzinne w 2022 r.

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W PLN
1	Zasiłek rodzinny	10 527	1 228 358,00
2	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	4 793	642 672,00
2.1	urodzenia dziecka	28	28 000,00
2.2	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	278	109 669,00
2.3	samotnego wychowywania dziecka	611	123 203,00
2.4	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1 114	113 688,64
w tym:	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	171	15 134,00
	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	832	91 520,00
2.5	rozpoczęcia roku szkolnego	541	54 100
2.6	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	26	2058,00
w tym:	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	6	678,00
	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	20	1 380,00

2.7	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 306	218 988,00
3	Zasiłek rodzinny z dodatkami (poz. 1+2)	15 320	1 871 030,00
4	Zasiłek pielęgnacyjny	17 837	3 849 466,00
5	Świadczenie pielęgnacyjne	2 471	5 190 278,00
6	Specjalny zasiłek opiekuńczy	16	9 600,00
7	Świadczenia opiekuńcze (poz. 4+5+6)	20 324	9 049 344,00
8	Razem świadczenia (poz. 3+7)	35 644	10 920 374,00
9	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	164	164 000,00
10	Świadczenia rodzicielskie	968	893 170,00
11	Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego ustalone na podstawie przepisów o koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego (art. 5 ust. 3 ustawy- przekroczenie kwoty uprawniającej do zasiłku rodzinnego)	-	2 639,98
RAZEM (8+9+10+11)		36 776	11 980 183,98

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Dodatki do zasiłku rodzinnego:

1) z tytułu urodzenia dziecka - przysługują matce lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka w wieku do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, jeżeli nie został przyznany rodzicom lub opiekunowi prawnemu dziecka. Dodatek przysługuje jednorazowo, w wysokości 1 000,00 zł.

2) z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego - przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką, nie dłużej niż przez okres:

- 24 miesięcy kalendarzowych,
- 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu,
- 72 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dodatek w wysokości 400,00 zł przysługuje miesięcznie, niezależnie od liczby dzieci pozostających pod jej opieką.

3) z tytułu samotnego wychowywania dziecka – przysługują samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ:

- drugi z rodziców dziecka nie żyje;
- ojciec dziecka jest nieznan;
- powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone;
- osobie uczącej się, jeżeli oboje rodzice osoby uczącej się nie żyją.

Dodatek przysługuje w wysokości 193,00 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż 386,00 zł na wszystkie dzieci.

W przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności kwotę dodatku zwiększa się o 80,00 zł na dziecko, nie więcej jednak niż o 160,00 zł na wszystkie dzieci.

4) z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej - przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka w wysokości 95,00 zł miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego.

5) z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego - przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku:

- do ukończenia 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności;
- powyżej 16 roku życia do ukończenia 24 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Przysługuje miesięcznie w wysokości 90,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia i 110,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

6) z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego - przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem w szkole nowego roku szkolnego. Przysługuje również na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne. Dodatek przysługuje raz w roku w wysokości 100,00 zł na dziecko.

7) z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania - przysługują matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka lub osobie uczącej się:

- w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadpodstawowej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności - w wysokości 113,00 zł miesięcznie na dziecko albo w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadpodstawowej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadpodstawowej - w wysokości 69,00 zł miesięcznie na dziecko.

Ww. dodatek przysługuje przez 10 miesięcy w roku w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego.

W 2022 r. przyjęto 2 596 wniosków i pism o przyznanie świadczeń rodzinnych. W związku z powyższym wydano:

- 1) 1 554 decyzji przyznających świadczenia rodzinne;
- 2) 190 decyzje odmowne;
- 3) 133 zaświadczeń.

W 2022 r. świadczeniobiorcy złożyli do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach 49 odwołań od wydanych decyzji, z czego 11 decyzji utrzymano w mocy, 35 uchylono, w 3 przypadkach odwołanie pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu uchybienia terminu do jego wniesienia.

5.2. Świadczenie „Za życiem”

Dnia 1 stycznia 2017 roku weszła w życie Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”. Ustawa określa uprawnienia kobiet w ciąży i ich rodzin do wsparcia w zakresie świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Na mocy tejże ustawy kobieta w ciąży i jej rodzina, a w szczególności kobieta w ciąży powikłanej, kobieta w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz rodziny dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu” jest uprawniona do:

- poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka;

- wsparcia psychologicznego;
- pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych oraz dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Poradnictwo w ww. zakresie koordynowane jest przez asystenta rodziny, o którym mowa w Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Świadczenie „Za Życiem” jest świadczeniem jednorazowym i przysługuje w kwocie 4 000,00 zł.

W ramach środków na świadczenia rodzinne, w okresie sprawozdawczym świadczenie przyznano 6 rodzinom, na łączną kwotę **24 000,00 zł**. Koszty obsługi ww. świadczenia wyniosły **720,00 zł**.

5.3. Zasiłki dla opiekuna

Z dniem 14 maja 2014 roku weszła w życie Ustawa określająca warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekuna osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Zasiłek dla opiekuna z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności:

- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

- opiekun zaprzestał prowadzenia gospodarstwa rolnego;

- małżonkowie rolników lub domownicy zaprzestali prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego albo wykonywania przez nich pracy w gospodarstwie rolnym.

Osobom innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje zasiłek dla opiekuna, gdy nie ma osoby spokrewnionej w pierwszym stopniu lub gdy osoba ta nie jest w stanie sprawować opieki. Wysokość świadczenia wynosi 620,00 zł. miesięcznie. W roku 2022 zasiłek dla opiekuna wypłacono 7 osobom na łączną kwotę 33 180,00 zł.

5.4. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe

Ośrodek opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe dla 153 wnioskodawców opiekujących się osobami niepełnosprawnymi na kwotę **920 903,69 zł** oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne dla 126 osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne na łączną kwotę **244 367,19 zł**.

5.5. Fundusz Alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli średni miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 900,00 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże w kwocie nie wyższej niż 500 zł.

Ośrodek w okresie sprawozdawczym wypłacił świadczenia z funduszu alimentacyjnego dla 294 dzieci na ogólną kwotę **1 178 143,40 zł**. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacane są dla 224 rodzin. Przeciętne miesięczne wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego wynosiły **98 178,61 zł**, a przeciętna wysokość świadczenia wynosiła **333,94 zł**.

W 2022 r. Ośrodek otrzymał kwotę **773 126,59 zł** tytułem ściągniętych przez komornika należności od dłużników alimentacyjnych (fundusz alimentacyjny, zaliczki alimentacyjne).

5.6. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych z tytułu funduszu alimentacyjnego

W okresie sprawozdawczym Ośrodek zarejestrował **278** dłużników alimentacyjnych zamieszkałych na terenie Raciborza mających zaległości z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Podjęto następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

1) wystosowano wezwania o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego do 152 dłużników alimentacyjnych;

2) przeprowadzono wywiady alimentacyjne oraz odebrano oświadczenia majątkowe u 33 dłużników alimentacyjnych;

3) wystąpiono do Urzędu Pracy z wnioskiem o aktywizację zawodową dłużników alimentacyjnych pozostających bez pracy w 3 przypadkach;

4) wystąpiono do Starostwa o zatrzymanie prawa jazdy w 7 przypadkach;

5) wystąpiono do Prokuratury z wnioskiem o ściganie za przestępstwo w 102 przypadkach.

Zgodnie z Uchwałą Budżetową Miasta Racibórz na 2022 rok nr XXXVIII/552/2021 Dział Świadczeń Rodzinnych otrzymał w 2022 r. kwotę **150 000 zł** na pokrycie kosztów postępowania wobec dłużników alimentacyjnych. Kwota powyższa stanowi dochody gminy, a pozyskana została z tytułu 40% ściągniętych należności od dłużników alimentacyjnych.

5.7. Stypendia socjalne

Pomoc materialna o charakterze socjalnym jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia. Istnieją dwa rodzaje pomocy, o które może ubiegać się rodzic, opiekun, dyrektor szkoły, bądź pełnoletni uczeń:

1) stypendium szkolne, które jest świadczeniem okresowym przydzielanym na dany rok szkolny na okres nie krótszy niż 1 miesiąc i nie dłuższy niż 10 miesięcy. W 2022 r. miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż 600,00 zł.

2) zasiłek szkolny, jest to pomoc o charakterze jednorazowym, przyznawanym w przypadku wystąpienia zdarzenia losowego, które warunkuje przyznanie pomocy.

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. Może zostać przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym.

W 2022 r. Ośrodek otrzymał na realizację wypłaty stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych kwotę **30 000,00 zł** z budżetu miasta oraz kwotę **65 480,00 zł** z budżetu państwa.

Na skutek przyjętych wniosków 41 uczniom przyznano stypendium szkolne na kwotę **51 886,08 zł**, z czego pokryto w ramach środków własnych – **10 337,21 zł** oraz ze środków budżetu państwa kwotę **41 508,87 zł**.

5.8. Dodatki mieszkaniowe

Od dnia 1 stycznia 2012 r. wypłata dodatków mieszkaniowych jest realizowana przez Ośrodek na mocy Zarządzenia nr 512/2011 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 22 listopada 2011 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu do prowadzenia postępowań, a także wydawania i podpisywania decyzji oraz wszelkiej korespondencji z zakresu dodatków mieszkaniowych.

Aby otrzymać dodatek mieszkaniowy, **trzeba spełniać trzy warunki**. Dotyczą one wysokości dochodów w gospodarstwie domowym, metrażu zajmowanego lokalu i tytułu prawnego do niego.

Budżet na ww. zadanie w 2022 r. wyniósł **2 493 387,00 zł**. W okresie sprawozdawczym rozpatrzono 1 477 wniosków na dodatki mieszkaniowe, z czego wydano 46 decyzji o odmowie przyznania świadczenia, 1391 decyzji przyznających oraz 165 decyzje umarzających postępowanie, wygaszających lub wstrzymujących wypłatę. Decyzją administracyjną przyznano dodatki na łączną kwotę **2 489 194,80 zł**.

5.9. Dodatki energetyczne

Ośrodek od 1 marca 2014 r. również realizuje wypłatę zryczałtowanych dodatków energetycznych na mocy Uchwały nr XXXVI/496/2014 Rady Miasta Racibórz z dnia 29 stycznia 2014 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu do załatwienia indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej dotyczących zryczałtowanego dodatku energetycznego.

Dodatek przysługuje odbiorcy wrażliwemu, czyli osobie, która złoży wniosek o przyznanie dodatku energetycznego i która jednocześnie, ma przyznany dodatek mieszkaniowy, jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Plan na wykonanie tego zadania w 2022 r. wyniósł 14 804,38 zł. Zrealizowano wypłaty dodatków energetycznych na kwotę 12 261,11 zł (realizacja decyzji podjętych w 2021 r., których okres obowiązywania zakończył się w I półroczu 2022 r.)

W 2022 r. zostało złożonych 5 wniosków o przyznanie dodatku energetycznego, które zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 o dodatku osłonowym zostały pozostawione bez rozpatrzenia.

5.10. Świadczenie wychowawcze (500 plus)

Do dnia 31 maja 2022 r. realizowana była przez Ośrodek wypłata świadczenia wychowawczego (500 plus), którego budżet na rok 2022 wyniósł **19 288 666,00 zł**.

W okresie sprawozdawczym przyjęto 5 618 wniosków o przyznanie świadczenia wychowawczego. Świadczenie wychowawcze w 2022 roku było wypłacane dla **7 606** dzieci. Kwota wypłaconych świadczeń w 2022 r. wyniosła **19 037 809,41 zł**, z czego **62 244,27 zł** przeznaczono na obsługę programu.

Od 1 czerwca 2022 r. Ośrodek nadal realizuje wypłaty świadczenia wychowawczego, które są przyznane decyzją Wojewody w ramach unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, za okresy wstecz.

5.11. Dodatek osłonowy

W 2022 r. Ośrodek realizował zadanie wynikające z ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym. Wypłata dodatku osłonowego uzależniona została od kryterium dochodowego, którego wysokość nie mogła przekroczyć kwoty 2 100,00 zł dla gospodarstwa jednoosobowego oraz 1 500,00 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym. W przypadku, gdy wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu na osobę przekroczyła w/w kwoty, dodatek osłonowy przysługiwał w wysokości różnicy między kwotą dodatku osłonowego, a kwotą o którą przekroczony został przeciętny miesięczny dochód (złotówka za złotówkę).

W okresie sprawozdawczym Ośrodek wypłacił dodatki osłonowe:

1) wynikające z art. 2 ust. 5 ustawy o dodatku osłonowym (wartość podstawowa) dla 5 078 gospodarstw domowych na łączną kwotę 2 097 267,99 zł, w tym dodatki osłonowe dla:

- 1 827 gospodarstw jednoosobowych na kwotę 490 127,17 zł;
- 1 114 gospodarstw 2-3 osobowych na kwotę 432 071,40 zł;
- 759 gospodarstw 4-5 osobowych na kwotę 432 287,33 zł;
- 107 gospodarstw składających się, z co najmniej 6 osób na kwotę 77 961,38

zł.

2) wynikające z art. 2 ust. 6 ustawy o dodatku osłonowym (wartość podwyższona - w przypadku, gdy głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego jest kocioł na paliwo stałe, koza, kominek ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe zasilane węglem lub paliwami węglopodobnymi i gospodarstwo takie zostało zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków) dla:

- 445 gospodarstw domowych 1 osobowych na kwotę 156 674,21 zł;
- 437 gospodarstw domowych 2-3 osobowych na kwotę 21 158,67 zł;
- 326 gospodarstw domowych 4-5 osobowych na kwotę 235 111,19 zł;
- 63 gospodarstw domowych składających się, z co najmniej 6 osób na kwotę 61 452,64 zł.

5.12. „Czyste Powietrze”

Z dniem 1 października 2020 r. weszła w życie Ustawa z dnia 14 października 2020 r. o zmianie Ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw.

Ww. Ustawa wprowadza w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska nowe regulacje w art. 411 ust. 10g-10s w zakresie obowiązku wydawania przez Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów miast zaświadczeń dla osób fizycznych, które zamierzają składać wnioski o przyznanie dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w tym w ramach części 2 Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”.

W związku z realizacją tego zadania wydano 56 zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego.

5.13. Fundusz Pomocy Ukrainie – świadczenia rodzinne

W 2022 r. na Ośrodek zostało nałożone zadanie wynikające z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. W ramach realizacji powyższego zadania w 2022 roku na wypłatę świadczeń rodzinnych wydatkowana została kwota w wysokości 320 467,30 zł, z czego kwota w wys. 316 619,68 zł przeznaczona została na wypłaty świadczeń rodzinnych oraz składek na ubezpieczenie społeczne

i zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, natomiast kwota w wys. 3 847,62 zł przeznaczona została na koszty obsługi zadania. Ze świadczeń rodzinnych w 2022 r. skorzystało 79 ukraińskich rodzin.

VI. DZIAŁALNOŚĆ DZIENNEGO DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ PRZY „PLACU WOLNOŚCI” I MIESZKANIA WSPOMAGANE.

6.1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” i mieszkania wspomagane. Placówka jest Ośrodkiem Wsparcia, miejscem realizacji Projektu.

Projekt „Wsparcie organizacji usług społecznych” realizowany był w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Europejski Fundusz Społeczny) dla osi priorytetowej: IX. Włączenie społeczne dla działania: 9.2. Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla poddziałania: 9.2.2. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – RIT. W okresie sprawozdawczym realizowano projekt w zakresie rekrutacji uczestników do zadania numer 1 tj. Dzienny Dom Pomocy, który dysponuje 30 miejscami oraz do zadania numer 2 tj. Mieszkania Wspomagane z zachowaniem reżimu sanitarnego w ilości 20 miejsc w 16 mieszkaniach.

Projekt miał na celu wzrost, jakości i dostępności usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez objęcie wsparciem w sumie 30 kobiet i 30 mężczyzn z Raciborza z niepełnosprawnością i niesamodzielnych w okresie od października 2020 do grudnia 2022. Projekt zakładał również zapewnienie wspierających usług społecznych w postaci niezbędnej pomocy, terapii, warsztatów i innych form wsparcia wzmacniających aktywność oraz samodzielność życiową uczestników.

Na początku roku kontynuowane były prace z przygotowaniem i realizacją umów z wykonawcami usług, weryfikacją dokumentacji obiektu, doposażeniem pomieszczeń. Na bieżąco, zgodnie z zawartymi umowami z wykonawcami serwisowano i konserwowano windy osobowe, towarowe i platformę dla osób niepełnosprawnych, jak również system wentylacji i klimatyzacji. Przeprowadzono procedurę przeglądu gaśnic i oceny bezpieczeństwa pożarowego oraz procedurę

przeгляdu kominiarskiego. W drodze przetargu wybrano firmę cateringową w celu realizacji usługi dostawy obiadów dla uczestników Dziennego Domu.

Udostępniono na stronie internetowej i w biurze Projektu Regulaminy Mieszkań Wspomaganych oraz Dziennego Domu Pomocy Społecznej.

Na podstawie Zarządzeń Dyrektora OPS zostały powołane Komisje Rekrutacyjne.

Proces rekrutacji do mieszkań wspomaganych ma charakter ciągły, o wynikach rekrutacji osoba ubiegająca się o mieszkanie jest informowana indywidualnie.

1) W roku 2022 odbyły się 4 komisje rekrutacyjne, w czasie, których rozpatrzono 18 wniosków kandydatów do uczestnictwa w Projekcie – w tym:

a) 5 osób zostało zakwalifikowanych do mieszkań wspomaganych;

b) 4 osoby zrezygnowały z uczestnictwa przed powołaniem komisji rekrutacyjnej;

c) 9 osób nie zostało zakwalifikowanych z powodu nie spełniania kryteriów Projektu w tym 4 osobom Komisja zaproponowała uczestnictwo w projekcie „Wsparcie organizacji usług społecznych” zadanie nr 1 Dzienny Dom Pomocy;

Na dzień 29.12.2022 r. było zamieszkałych 14 mieszkań wspomaganych przez 16 mieszkańców.

2) W roku 2022 r. odbyło się 12 komisji rekrutacyjnych do uczestnictwa w projekcie „Wsparcie organizacji usług społecznych” zadanie numer 1 Dzienny Dom Pomocy Społecznej. Łącznie wpłynęło 24 formularzy zgłoszeniowych.

w sumie:

a) 19 osób zostało zakwalifikowanych do Dziennego Domu,

b) 9 osób zrezygnowało z uczestnictwa,

c) 1 osoba z uwagi na pogorszenie stanu zdrowia, została umieszczona w Domu Pomocy Społecznej (z dniem 23.12.2022 r.).

W Dziennym Domu Pomocy Społecznej na dzień 29.12.2022 r. korzystało ze wsparcia 29 uczestników.

W roku 2022 w DDPS zostały zatrudnione osoby na stanowisku: opiekun medyczny, fizjoterapeuta.

W okresie sprawozdawczym prowadzono promocję projektu, dodatkowo został zakupiony stojak reklamowy. Udostępniono szklarnię w ramach zajęć florystycznych i hortikuloterapii. Zakupiono materiały i sprzęt na warsztaty rękodzieła, florystyczne w celu zapewnienia uczestnikom treningu umysłowego i wzajemnej integracji.

W ramach projektu zorganizowano:

- 6 wyjść do kina,
- 3 wycieczki turystyczno – krajoznawcze (kulig w Wiśle, Zamek w Mosznej, „Chlebowa Chata” w Górkach Małych k. Brennej),
- warsztaty komputerowe, florystyczne, kulinarne z poradnictwem dietetycznym,
- 2 wernisaże prac uczestników Dziennego Domu Pomocy Społecznej z zajęć rękodzieła, florystycznych, batiki i malarskich z pokazem niektórych technik szydełkowania na ul. Długiej w Raciborzu; podsumowaniem warsztatów kulinarnych z poradnictwem dietetycznym była degustacja dań na ul. Długiej w Raciborzu,
- uroczyste śniadanie Wielkanocne, Mikołajki i Wigilię,
- obchody Międzynarodowego Dnia Osób Starszych połączone z wystawą prac uczestników: DDPS, Stowarzyszenia „Persona”, Warsztatu Terapii Zajęciowej w Raciborzu.

Ponadto uczestniczono w „Święcie Dyni” zorganizowanym w Parku Jordanowskim, gdzie pracownicy i uczestnicy Dziennego Domu i Mieszkań Wspomaganych prowadzili warsztaty „mania włóczkowania”.

Zorganizowano spotkania z policjantem na temat bezpieczeństwa osób starszych oraz policjantem i pracownikiem OPS – przewodniczącą zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, dotyczące problemu przemocy wobec osób starszych.

Ze środków własnych zakupiono materiały biurowe, środki higieniczne, oraz artykuły ogrodnicze. Ośrodek ponosił odpłatności związane utrzymaniem – opłaty za media, serwisowanie instalacji i urządzeń, opłaty lokalne.

Od dnia 30.12.2022 r. Dzienny Dom Pomocy Społecznej oraz Mieszkania Wspomagane są prowadzone w okresie trwałości projektu po zakończonym projekcie „Wsparcie organizacji usług społecznych”. Na dzień sporządzenia sprawozdania nadal prowadzone są nabory:

- 1) uczestników do Dziennego Domu Pomocy Społecznej,
- 2) mieszkańców do mieszkań wspomaganych.

W przypadku wyższej ilości zgłoszeń od ilości miejsc, osoby te umieszczane są na liście rezerwowej kandydatów.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy Pl. Wolności realizuje usługi społeczne świadczone w społeczności lokalnej mające na celu zapewnienie uczestnikom

wsparcia asystenckiego, pomocy środowiskowej oraz doraźną pomoc w zdarzeniach losowych. Zaplanowano również działania skupiające się na wzmacnianiu aktywności i samodzielności życiowej uczestników.

VII. SYSTEM WSPARCIA RODZIN I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Pomoc dziecku i rodzinie obejmuje: pracę z rodziną i kompleksowe oddziaływanie na rodzinę poprzez pomoc o charakterze profilaktycznym, ochronnym oraz aktywizującym do poszukiwania samodzielnych rozwiązań.

Działania te są realizowane poprzez asystentów rodziny oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego podstawą działalności są regulacje określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025, przyjętym z dniem 26 stycznia 2022 r. Uchwałą Rady Miasta Nr XXXIX/560/2022.

Cele programu zakładają: prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. przez Zespół Interdyscyplinarny), profesjonalizację kadry działającej w obszarze przeciwdziałania przemocy, zwiększanie poziomu świadomości społecznej w tym temacie oraz systematyczne monitorowanie problemu przemocy. Zgodnie z ustawą Ośrodek zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną prac Zespołu.

7.1. Asystenci rodziny

W okresie sprawozdawczym Ośrodek zatrudniał 5 asystentów rodziny, którzy realizowali zadania nałożone na gminę Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- 1) bezpośrednią pracę z rodzicami;
- 2) bezpośrednią pracę z dziećmi;
- 3) działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny;
- 4) organizację własnego warsztatu pracy.

Funkcje asystenta rodziny:

- wsparcie psychologiczno-emocjonalne;
- diagnostyczno-monitorujące;
- opiekuńcze;

- doradcze;
- mediacyjne;
- wychowawcze;
- motywująco-aktywizujące;
- koordynacja działań skierowanych na rodzinę.

Pomocą asystentów w 2022 r. objętych było 85 rodzin (w tym 137 dzieci), w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze. Wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, 68 zobowiązanych zostało do współpracy postanowieniem Sądu, natomiast 17 na wniosek pracownika socjalnego.

W okresie sprawozdawczym 48 dzieci przebywało w pieczy zastępczej. Spośród nich 33 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych, natomiast 11 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (w Samborowicach, Kuźni Raciborskiej, Cyprzanowie oraz Pogrzebieniu). Ponadto 4 dzieci przebywało w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym.

Do rodziny biologicznej powróciło 4 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach, a także 4 dzieci osiągnęło pełnoletność, 6 dzieci wyjechało z rodzicami poza Gminę Racibórz.

Działania asystentów rodziny w oparciu o Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” polegają na koordynowaniu wsparcia dla rodzin oczekujących na narodziny dziecka, posiadających dokument potwierdzający ciążę lub rodzin z dzieckiem posiadających zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W 2022 r. 1 rodzina objęta była współpracą w ramach Ustawy „Za życiem”. Ponadto w okresie sprawozdawczym asystenci rodziny udzielili 7 porad w ramach programu „Za życiem”.

Najczęstszymi problemami występującymi w rodzinach objętych nadzorem asystenta są:

- niezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- niepełnosprawność intelektualna;
- alkoholizm;
- bezrobocie;
- wielodzietność;

- samotne macierzyństwo;
- choroby psychiczne;
- zadłużenia;
- brak organizacji wolnego czasu dzieciom;
- uzależnienie od substancji psychoaktywnych.

Niejednokrotnie w środowiskach występuje jednocześnie kilka problemów, a niezaradność opiekuńczo - wychowawcza nie jest problemem pierwotnym.

Asystenci prowadzą monitoring rodzin, działania te mają charakter regularnych wizyt w miejscu zamieszkania, stałego kontaktu telefonicznego z członkami rodzin i służbami społecznymi.

Praca asystenta z rodziną i na jej rzecz to m.in.:

- a) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, w której wychowują się dzieci, co odbywa się w ścisłej współpracy z członkami rodziny i z pracownikiem socjalnym;
- b) współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej;
- c) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
- d) towarzyszenie podczas wizyt np. w urzędach, w sądach, u lekarzy, w szkole itp.;
- e) wspieranie aktywności społecznej rodzin oraz motywowanie do organizowania czasu wolnego dzieciom (wspólne odrabianie zajęć domowych, wykorzystanie dodatkowych form wsparcia środowiskowego, jak np. świetlice, kluby młodzieżowe);
- f) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- g) kontakt z kuratorem, pedagogiem, szkołą;
- h) motywowanie do podjęcia leczenia w poradniach - poradnie zdrowia psychicznego, poradnie terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, poradnie specjalistyczne, poradnie służby zdrowia;
- i) pośredniczenie w przekazywaniu ubrań, mebli, sprzętu AGD dla rodzin objętych asystenturą.

W okresie sprawozdawczym asystenci zakończyli współpracę z 30 rodzinami. Powodem zakończenia współpracy było:

- osiągnięcie założonych celów - 9 rodzin;
- zaprzestanie współpracy z asystentem rodziny przez klienta - 9 rodzin;
- zmiana metody pracy - 3 rodziny;
- brak efektów pracy - 9 rodzin.

7.2. Niebieska Karta. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Pracownicy socjalni w swojej pracy posługują się formularzem *Niebieskiej Karty*. Tryb postępowania w przypadku zaistnienia przemocy w rodzinie określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r., w sprawie Procedury *Niebieskiej Karty* oraz wzorów formularzy *Niebieska Karta*.

W ramach procedury pracownik socjalny:

1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

2) udziela kompleksowych informacji o:

a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie;

b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc;

c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

4) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;

5) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W myśl art. 9d ust. 2 Ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie procedurę udzielania pomocy wszczynają przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia.

Osoby te, które jako pierwsze miały kontakt z ofiarą przemocy, wypełniają **formularz A** (załącznik nr 1 do rozporządzenia). Następnie w ciągu 7 dni przekazują go do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Ten z kolei przekazuje go członkom zespołu lub grupie roboczej nie później niż po 3 dniach od daty przyjęcia.

Ofiara przemocy otrzymuje **formularz B** (załącznik nr 2), gdzie znajdzie informacje m.in. o formach pomocy, które jej przysługują. Dalsze działania wobec ofiar przemocy podejmuje się na podstawie **formularza C** (załącznik nr 3) np. w kwestii realizacji indywidualnego planu pomocy i organizacji wsparcia medycznego lub socjalnego. Praca ze sprawcą przemocy odbywa się natomiast po uzupełnieniu **formularza D** (załącznik nr 4). Zakończenie procesu udzielania pomocy nie wymaga wypełnienia *Niebieskiej Karty*.

W 2022 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 116 *Niebieskich Kart*, z czego:

- 1) 101 sporządzonych przez funkcjonariuszy policji;
- 2) 13 sporządzonych przez pracowników socjalnych Ośrodka;
- 3) 2 sporządzone przez pracownika oświaty – pedagoga szkolnego.

W związku z trwającymi procedurami :

1) złożono 45 wniosków do III Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego w Raciborzu z prośbą o wgląd w sytuację małoletnich członków rodziny;

2) w sprawie 2 rodzin przekazano zgromadzoną dokumentację prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” do Sądu Rejonowego w Raciborzu;

3) w sprawie 5 rodzin złożono wnioski do Wydziału Kryminalnego KPP w Raciborzu o możliwości popełnienia przestępstwa;

4) w sprawie 26 rodzin przekazano zgromadzoną dokumentację prowadzonej procedury "Niebieskie Karty" do toczącego się postępowania w Wydziale Kryminalnym KPP w Raciborzu;

5) w sprawie 4 rodzin nawiązano współpracę i przekazano dokumenty do innych Zespołów Interdyscyplinarnych;

6) w sprawie 23 rodzin podjęto współpracę z Fundacją Centrum Osób Pokrzywdzonych Prześstępstwem w Raciborzu przy ul. Szewskiej 3/8;

7) w sprawie 5 rodzin pracownik socjalny występował w charakterze świadka w Wydziale Kryminalnym KPP w Raciborzu, w sprawie 3 rodzin przed Sądem Rejonowym w Raciborzu;

8) wystosowano 30 pisemnych wezwań dla osób stosujących przemoc, 25 pisemnych zaproszeń dla osób doznających przemocy;

9) odbyły się 4 spotkania grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego w placówkach oświatowych w ramach prowadzonych procedur u uczniów szkół;

10) w sprawie 2 rodzin złożono wnioski o przebadanie pod kątem uzależnienia alkoholowego do GKRPA,

11) w sprawie 1 rodziny złożono do Wydziału Kryminalnego KPP w Raciborzu wnioski o zakaz zbliżania sprawcy przemocy domowej do członków rodziny i nakaz opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania,

12) w sprawie 1 rodziny zgłoszono w Prokuraturze Rejonowej w Raciborzu możliwość popełnienia przestępstwa.

W 2022 roku odbyły się 3 posiedzenia wszystkich członków Zespołu Interdyscyplinarnego, z których sporządzono listy obecności oraz protokoły. Podczas prac Zespołu rozmawiano na temat zjawiska przemocy na terenie Gminy Racibórz, omawiano akty prawne, według których podejmowane są działania na rzecz przeciwdziałania przemocy. Omawiano również zadania jakie spoczywają na członkach Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych, procedurę „Niebieskie karty”. Posiedzenia miały charakter roboczy – utworzono przyjęty uchwałą Rady Miasta Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025. Członkowie Zespołu diagnozowali sytuacje w poszczególnych rodzinach, wymieniali się informacjami, omawiali możliwości udzielenia odpowiedniego wsparcia rodzinie. Omawiane były również możliwości dotyczące profilaktyki, rozpowszechniania wiedzy na temat przemocy w środowisku, podnoszenia kwalifikacji osób pracujących z rodziną dotkniętą przemocą.

Zastępca przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego podjął udział w specjalistycznym, modułowym szkoleniu – Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie II stopnia.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wzięli udział w szkoleniu o temacie Procedura „Niebieskie Karty” – zagadnienia praktyczne, organizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w Katowicach, a także w szkoleniu online w temacie „Przemoc wobec osób niepełnosprawnych” w którym uczestniczyli pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej stykający się z problemem przemocy domowej w realizacji procedury Niebieskie Karty.

W dniu 18.11.2022 r. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego występował w charakterze prelegenta w temacie „Współpraca służb, instytucji oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze przemocy w rodzinie na terenie powiatu raciborskiego ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci i młodzieży” organizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Raciborzu na Zamku Piastowskim.

W dniu 1.12.2022 r. na terenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Raciborzu przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego wspólnie z przedstawicielem Komendy Powiatowej Policji odbyli pogadankę wśród zgromadzonych uczestników zajęć w temacie przeciwdziałania przemocy w rodzinie z elementami profilaktyki zachowań.

W dniu 15.12.2022 r. koordynator procedury Niebieskie Karty w KPP Racibórz i Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Raciborzu w Centrum Nauki „Sowa” przy ul. Żorskiej 2 w Raciborzu zorganizowali pod patronatem Prezydenta Miasta Racibórz szkolenie warsztatowe dla przedstawicieli placówek oświatowych - przedszkoli w temacie - Przeciwdziałanie przemocy domowej wobec dziecka oraz wdrożenie procedury „Niebieskie Karty” w oświacie.

VIII. PROGRAMY, PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

8.1. Projekt „Drugi Brzeg”

W związku z realizacją projektu „DRUGI BRZEG”, i wyborem nowego Partnera tj. Stowarzyszenie PERSONA na rzecz Promocji i Ochrony Zdrowia Psychicznego w Raciborzu, w dniu 01.04.2022 r. podpisano aneks do umowy.

Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Europejski Fundusz Społeczny) dla osi priorytetowej: IX. Włączenie społeczne dla działania: 9.1. Aktywna integracja dla poddziałania: 9.1.5. Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – konkurs, w danym okresie sprawozdawczym na bieżąco odbyły się Komisje rekrutacyjne.

Dofinansowanie projektu z Unii Europejskiej wynosi 523 161,23 zł, natomiast całkowity koszt projektu to 615 483,80 zł. Termin realizacji projektu to styczeń 2022 r. - czerwiec 2023 r.

Do udziału w projekcie zakwalifikowano łącznie 31 osób, w tym 9 osób z niepełnosprawnością. Na bieżąco prowadzono promocję projektu poprzez informacje na stronie internetowej OPS, wyeksponowanie plakatu promocyjnego, informacje telefoniczne oraz pracowników socjalnych tut. Ośrodka. Zakupiono materiały dla uczestników projektu oraz ubezpieczono od nieszczęśliwych wypadków. Regularnie ogłaszano nabór na pracownika socjalnego ½ etatu na stronie BIP Ośrodka.

W ramach zadań Partnera projektu Stowarzyszeniem PERSONA na rzecz Promocji i Ochrony Zdrowia Psychicznego został zatrudniony Animator społeczny w wymiarze pełnego etatu, zakupiono sprzęt komputerowy, przeprowadzone zostały warsztaty kompetencji społecznych, zorganizowano staże dla uczestników projektu oraz wydarzenia lokalne tj. pikniki sąsiedzkie.

Głównym celem projektu „Drugi Brzeg” jest zwiększenie zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez wzmocnienie aktywności społeczności i zawodowej 5 społeczności lokalnych zamieszkujących obszary zdegradowane Miasta Racibórz (łącznie 55 uczestników, a w tym 43 osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym) w formie usług aktywnej integracji o charakterze społecznym i zawodowym. Planowane działania z zakresu integracji społecznej obejmują animację, realizację inicjatyw lokalnych, wyjazdy edukacyjno-integracyjne, pikniki sąsiedzkie, wolontariat, usługi specjalistyczne (m. in. zdrowotne, doradztwa prawnego, psychologicznego, cyfrowego, itp.), modernizację i dostosowanie biura programu aktywności lokalnej. Działania z zakresu integracji zawodowej to indywidualna ścieżka rozwoju, wsparcie trenera pracy, instrumenty edukacyjne, certyfikowane szkolenia zawodowe, staże.

8.2. Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”- Edycja 2022

Program finansowany jest ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych - całkowita kwota dofinansowania to 50 184,00 zł.

Głównym celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta, jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla:

- dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;
- osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego.

W danym okresie sprawozdawczym z usług asystencji osobistej korzystało 4 mieszkańców Raciborza:

- 2 osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 2 osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną).

Każdy z uczestników wskazał bezpośrednio osobę na stanowisko asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.

Ogólna liczba godzin usług asystencji w ramach Programu objęła 1028 godziny. Łączna kwota wykorzystanych środków na realizację Programu wyniosła 41 368,58 zł w tym 40 581,26 koszt godzin usług asystenta oraz 787,32 zakup biletów na wydarzenia kulturalno-rozrywkowe oraz koszt dojazdu własnym środkiem transportu.

8.3. Pomoc dla repatriantów

Na mocy porozumienia nr SOIV.6112.7.2022 z dnia 16 maja 2022 r. zawartego pomiędzy Skarbem Państwa – Wojewodą Śląskim, a Gminą Racibórz w sprawie udzielenia dotacji celowej z budżetu państwa do zapewnienia warunków do osiedlenia się na terenie Miasta Racibórz rodzinie polskiego pochodzenia zamieszkałej w Republice Kazachstanu, Ośrodek zakończył działania mające na celu przygotowanie lokalu mieszkalnego w zakresie wyposażenia.

W okresie sprawozdawczym zakupiono sprzęty AGD, RTV i komputerowe oraz artykuły wyposażenia niezbędnego do życia, na co przeznaczono kwotę 43 582,84 zł.

Ośrodek wydatkował na realizację zadania łączną sumę 53 897,88 zł, natomiast 18 602,12 zł. zostało zwrócone na konto Urzędu Miasta Racibórz.

Tym samym lokal został wyposażony we wszystkie artykuły objęte kosztorysem, faktury zostały opłacone, a klucze wraz z wyposażeniem zostały przekazane na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego do Miejskiego Zarządu Budynków w Raciborzu w dniu 25.11.2022 r.

8.4. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Aktualny dokument „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 - 2033” został zlecony i przekazany do opracowania podmiotowi zewnętrznemu. Członkowie Zespołu ds. opracowania dokumentu oraz pracownicy tut. jednostki odpowiadali za koordynację przy jego tworzeniu. Dokument opracowany został zgodnie z wymogami określonymi w art. 16b i 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz zgodnie z zapisami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

IX. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Pracownicy Ośrodka w toku codziennych obowiązków podejmują na bieżąco współpracę z Urzędem Miasta Racibórz, w szczególności z Wydziałem Spraw Społecznych, Komendą Powiatową Policji, Strażą Miejską, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi, i innymi instytucjami. W ramach prowadzonej statutowej działalności Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu włącza się w różnego rodzaju inicjatywy prowadzone na terenie miasta Racibórz, które w szczególności dotyczą spraw społecznych jego mieszkańców.

9.1. Wigilia dla samotnych

W ramach inicjatywy *Wigilia dla samotnych* pracownicy tut. Ośrodka wytypowali samotne osoby, będące jednocześnie w podeszłym wieku, które otrzymały możliwość skorzystania z posiłku wigilijnego. W roku 2022 spotkanie wigilijne

odbywało się w Restauracji „Raciborska” w Raciborzu. Z posiłku wigilijnego skorzystało 39 osób.

9.2. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020

Pracownicy socjalni Ośrodka w 2022 r. wydali 257 skierowań (dla 553 osób) uprawniających do otrzymania pomocy żywnościowej w ramach *Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020*; Podprogram 2021 Plus; współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), realizowanego we współpracy ze Śląskim Bankiem Żywności i lokalną organizacją pozarządową.

Skierowania uzyskały zarówno osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwo domowe jak również osoby, które w strukturze rodziny posiadają kilku członków. Bezpłatną pomoc żywnościową mogli uzyskać osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej w rozumieniu art. 7 Ustawy o pomocy społecznej przy równoczesnym spełnieniu 220% kryterium dochodowego, które w omawianym przypadku wynosiło: dla jednoosobowego gospodarstwa domowego 1 707,20 zł, natomiast dla osoby w rodzinie – 1 320,00 zł.

Asystenci rodziny i pracownicy socjalni świadczący pracę w terenie motywowali rodziny wytypowane i skierowane do wsparcia w formie produktów żywnościowych PEAD do regularnego odbioru produktów oraz kwalifikowali osoby i rodziny do powyższej pomocy na nowy okres.

9.3. Prace społecznie użyteczne

Dnia 19 stycznia 2022 r. zostało podpisane Porozumienie nr CAZ/RP.680.4.2022.MB pomiędzy Starostą Powiatu Raciborskiego i Prezydentem Miasta Racibórz w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych.

Prace społecznie użyteczne to forma wsparcia skierowana do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, które jednocześnie korzystają ze świadczeń pomocy społecznej, bądź uczestniczą w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego. Osoba wykonująca prace społecznie użyteczne zachowuje status osoby bezrobotnej w trakcie wykonywania prac.

Rodzaj prac wykonywanych przez osobę skierowaną obejmował głównie prace

w zakresie pomocy konserwatorskiej, kuchennej, prace porządkowe wewnątrz oraz na zewnątrz budynków. Stawka godzinowa w roku 2022 za świadczone prace społecznie użyteczne wyniosła od 9,00 zł. do 9,50 zł. Prace mogły być wykonywane w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Powiatowy Urząd Pracy dokonywał refundacji w wysokości 60% ze środków Funduszu Pracy, a 40% pokrywała Gmina Racibórz.

W roku 2022 na podstawie planu potrzeb 23 jednostek złożyło zapotrzebowanie na organizację prac, w ramach, których łącznie przepracowało **27 osób** (2 osoby biorące udział w programie otrzymały zatrudnienie). Raciborskie placówki chętnie korzystały z takiej formy wsparcia, ponieważ poprzez wykonywanie prostych, ale czasochłonnych czynności wspierały pracowników poszczególnych jednostek. Uczestnicy programu natomiast zdobyli doświadczenie zawodowe, które zwiększyło ich szanse na uzyskanie pracy na otwartym rynku pracy.

X. PODNOSZENIE KWALIFIKACJI, SZKOLENIA PRACOWNIKÓW ORAZ SPRAWY ADMINISTRACYJNO-KADROWE

W 2022 r. pracownicy Ośrodka uczestniczyli w szkoleniach online oraz stacjonarnych wyjazdowych z zakresu:

- 1) nowelizacji specustawy o pomocy obywatelom Ukrainy,
- 2) Polskiego Ładu i zmian od 8 stycznia 2022 r.,
- 3) ewidencji księgowej i nienależnie pobranych świadczeń i ich rozliczeń,
- 4) polityki rachunkowości, sprawozdawczości budżetowej,
- 5) rozliczania wynagrodzeń pracowników i zleceniobiorców,
- 6) podatku dochodowego i deklaracji podatkowych,
- 7) zamówień publicznych i ich sprawozdawczości,
- 8) zmian w Kasie Zapomogowo-Pożyczkowej,
- 9) stypendii szkolnych dla obywateli Ukrainy,
- 10) rozliczeń projektów UE,
- 11) przemocy wobec osób niepełnosprawnych,
- 12) zmian w prawie pracy w 2022 r.
- 13) śląskich programów rewitalizacji,
- 14) wydawania decyzji administracyjnych,
- 15) zadań Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego,

- 16) interwencji i pomocy psychologicznej w przypadku przemocy w rodzinie,
- 17) Asystentów Rodziny – Udział w X Ogólnopolskim Zlocie Asystentów Rodziny,
- 18) programu *Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej*,
- 19) organizacji i przyznawania usług opiekuńczych,
- 20) dodatku mieszkaniowego.

W 2022 pracownicy korzystali także z bezpłatnych szkoleń i webinarów orgarnizowanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego z Łodzi, a także Szkolenia Ekspert czy Verte Centrum Szkoleń z zakresu:

- 1) wsparcia ofiar handlu ludźmi,
- 2) procedury niebieskiej Karty,
- 3) dostępności w rewitalizacji,
- 4) systemu zarządzenia bezpieczeństwem informacji w JST,
- 5) zamówień publicznych,
- 6) prawa pracy.

Ponadto 28 pracowników uczestniczyło w szkoleniu z bezpieczeństwa i reagowania na zamachy.

W 2022 roku przeprowadzono szkolenia wstępne oraz okresowe z zakresu BHP:

1) szkolenie wstępne – 12 pracowników, 5 zleceniobiorców, 3 osoby skierowane na praktykę zawodową oraz 1 osoba skierowana na staż z Powiatowego Urzędu Pracy,

2) szkolenie okresowe – 18 pracowników.

Wysłano dla Głównego Urzędu Statystycznego sprawozdania:

1) Z-03 sprawozdanie o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za okres od początku roku do końca III kwartału 2022 r.,

2) Z-05 sprawozdanie dotyczące popytu na pracę w IV kwartale 2021 r. oraz od I-III kwartału 2022 r.,

3) Z-06 sprawozdanie o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy za 2021 r.,

Ponadto przygotowano sprawozdania do: Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Najwyższej Izby Kontroli i Urzędu Miasta w Raciborzu,

4) F-03 sprawozdanie o stanie i ruchu środków trwałych.

W ramach Projektu „Wsparcie organizacji usług społecznych” w 2022 r. obsadzono stanowisko opiekuna medycznego oraz fizjoterapeuty w Dziennym Domu Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności”. Ogłoszono także kilkakrotnie informację o wolnym stanowisku pracy terapeuty zajęciowego, które nie zostało obsadzone.

W ramach Projektu „Drugi Brzeg” zatrudniono pracownika socjalnego w wymiarze ½ etatu. Ogłaszano kilkakrotnie informację o wolnym stanowisku pracy na drugi etat pracownika socjalnego w niepełnym wymiarze czasu pracy, które nie zostało obsadzone.

Ogłoszono także informację o wolnym stanowisku pracy asystenta rodziny oraz pomocy administracyjno-biurowej, które zostały obsadzone.

Ponadto ogłoszono nabory kandydatów na wolne stanowisko urzędnicze: Podinspektora ds. administracyjnych i zamówień publicznych, Podinspektora ds. administracyjno-gospodarczych, Referenta ds. obsługi sekretariatu (dwa etaty), Podinspektora ds. realizacji świadczeń oraz Podinspektora ds. finansowo-księgowych, które zostały obsadzone. Ogłaszano także nabór na wolne stanowisko kierownicze Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych, które nie zostało obsadzone.

W styczniu 2022 r. podpisano umowę z Powiatem Raciborskim reprezentowanym przez Starostę Raciborskiego, w imieniu, którego działa Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Raciborzu o odbywanie stażu przez jedną osobę bezrobotną w okresie od 1 lutego 2022 r. do 30 czerwca 2022 r. Zgodnie z zapisami umowy po zakończeniu stażu zawarto z osobą bezrobotną umowę o pracę w wymiarze 1/2 etatu na okres 6-ciu miesięcy na stanowisku pomocy administracyjno-biurowej.

W I kwartale podpisano umowę z Niepubliczną Szkołą Policealną TEB Edukacja w Raciborzu o praktyczną naukę zawodu realizowaną w formie praktyk zawodowych w wymiarze 210 godzin w zawodzie terapeuta zajęciowy.

W II kwartale podpisano porozumienie w przedmiocie prowadzenia praktyk zawodowych z Akademią Humanistyczno-Ekonomiczną w Łodzi uczestnika studiów podyplomowych Metodyka i metodologia pracy socjalnej w wymiarze 40 godzin.

W III kwartale podpisano umowę o praktyczną naukę zawodu realizowaną w formie praktyk zawodowych słuchacza w zawodzie opiekun medyczny w wymiarze 140 godzin.

W IV kwartale podpisano porozumienie w sprawie organizacji praktyki dla studenta Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu na kierunku administracja w wymiarze 375 godzin. Praktyka rozpoczęła się w miesiącu grudniu. Podpisano także porozumienie o praktyczną naukę zawodu z Zespołem Szkół Ekonomicznych w Raciborzu w zawodzie technik ekonomista. Praktyka ta rozpocznie się w I kwartale 2023 roku.

W I kwartale 2022 r. w ramach Programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej – edycja 2022 zawarto jedną umowę zlecenie, w II kwartale dwie umowy zlecenie, w III kwartale jedną umowę zlecenie.

Zawarto także umowę zlecenie na wykonywanie czynności konserwatora w Dziennym Domu Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” oraz na wykonanie usługi przeprowadzenia warsztatów florystycznych dla uczestników Dziennego Domu.

W 2022 r. badania profilaktyczne pracowników w poradni medycyny pracy odbywały się na bieżąco.

W I kwartale 2022 r. wdrożono system Rejestracji Czasu Pracy.

Dział Administracji i Realizacji Świadczeń prowadził na bieżąco czynności kadrowe zapewniające płynność działań Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu. Angażował personel do realizacji projektu „Wsparcie i organizacja usług społecznych”.

XI. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2022 roku w wyniku prowadzonych postępowań zawarto następujące umowy:

1) na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie miasta Raciborza. Wykonawcą został MG Partner Marcin Grzesiak na okres od 01.01.2022 r. do 31.05.2022 r.;

2) na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie miasta Raciborza. Wykonawcą został MG Partner Marcin Grzesiak na okres od 01.06.2022 r. do 31.12.2022 r.;

3) na świadczenie usługi cateringowej tj. przygotowanie i dowóz obiadów dwudaniowych do DDPS „przy placu Wolności” z Wykonawcą Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz na okres od 01.08.2022 r. do 29.12.2022 r.

W IV kwartale 2022 r. przeprowadzono nowe postępowania i podpisano umowy na 2023 r.:

1) na świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych na terenie Miasta Raciborza z Wykonawcą MG Partner Marcin Grzesiak z siedzibą w Warszawie, na okres od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.;

2) na przygotowanie i dowóz obiadów dwudaniowych do miejsca zamieszkania klientów z Wykonawcą Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz na okres od 02.01.2023 r. do 31.12.2023 r.;

3) na zakup posiłków w formie jednego gorącego dania z Wykonawcą Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz od 02.01.2023 r. do 31.12.2023 r.;

4) na świadczenie usługi cateringowej tj. przygotowanie i dowóz obiadów dwudaniowych do DDPS „przy placu Wolności” z Wykonawcą Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz na okres od 02.01.2023 r. do 30.06.2023 r.;

Ogłoszono także postępowanie na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie miasta Raciborza, które zakończyło się unieważnieniem. Na koniec okresu sprawozdawczego wszczęto kolejne postępowanie na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie miasta Raciborza, – które zakończyło się podpisaniem umowy w lutym 2023 r.

Na realizację zadania, o którym mowa w art. 44 Ustawy o pomocy społecznej, tj. pomoc w formie sprawienia pochówku. Wykonawcą została Administracja Cmentarza Jeruzalem Bożena Dyja.

Ponadto zostały zawarte umowy między innymi:

1) na dostawę energii elektrycznej dla Ośrodka Pomocy Społecznej (dot. siedziby Ośrodka - postępowanie prowadzone przez Urząd Miasta w Kędzierzynie-Koźlu) wyłoniono dostawcę Energa Obrót S.A. z Gdańska na okres 01.01.2023 - 31.12.2023 r.;

2) umowa na nadzór informatyczny nad funkcjonowaniem stanowisk komputerowych i obsługą posiadanych programów komputerowych (dwa podmioty realizujące);

3) na usługi pocztowe;

4) na usługę monitoringu obiektu przy ul. Henryka Sienkiewicza 1, ul. M.C. Skłodowskiej 5/1b, pl. Wolności 8-9;

5) na usługę sprzątania pomieszczeń w budynkach Ośrodka;

- 6) na usługę sprawowania funkcji Inspektora Danych Osobowych;
- 7) na świadczenie usług medycznych w zakresie medycyny pracy;
- 8) na usługę dostępu do sieci internetu i telefonii komórkowej;
- 9) na obsługę z zakresu BHP;
- 10) konserwację dźwigów, serwisowanie centrali wentylacyjnej.

XII. DZIAŁALNOŚĆ RADCY PRAWNEGO W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2022 r. radca prawny wykonywał zakres swoich obowiązków zgodnie z warunkami pracy oraz poleceniami Zastępcy Dyrektora. W tym okresie w szczególności:

1) dokonywano czynności związanych z regulacją porządku pracy w Ośrodku Pomocy Społecznej w Raciborzu oraz stosunków pracy w Ośrodku Pomocy Społecznej w Raciborzu, w tym związanych z zawieraniem umów w związku z realizacją programów unijnych, świadczeń z zakresu pomocy społecznej;

2) dokonywano czynności związanych z egzekwowaniem przez Zamawiającego obowiązków umownych od Wykonawców zawartych umów o zamówienia publiczne;

3) opracowywano instrukcje, wskazania związane z konfliktem zbrojnym na Ukrainie w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do dnia 12 marca 2022 r. oraz udzielano w tym zakresie konsultacji prawnych;

4) podejmowano działania (poprzez: sporządzanie opracowań, udzielanie konsultacji i opinii prawnych, sporządzanie wzorów upoważnień) w związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa;

5) udzielano konsultacji i opinii prawnych w związku z bieżącą pracą Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu;

6) podejmowano działania poprzez: sporządzanie opracowań, udzielanie konsultacji i opinii prawnych, sporządzanie wzorów upoważnień w związku z bieżącą pracą Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu;

7) weryfikowano projekty umów cywilnoprawnych, w tym zawieranych w trybie udzielenia zamówienia publicznego związanych z zamawianiem usług, dostaw niezbędnych do bieżącej pracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu w 2023 r.

XIII. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKTORA DANYCH OSOBOWYCH W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Zaktualizowanie Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji o procedurę zarządzania incydentami związanymi z bezpieczeństwem informacji i cyberbezpieczeństwem.

2. Przeprowadzenie procesu szacowania ryzyka i oceny skutków w zakresie przetwarzania danych.

3. Przeprowadzenie szkolenia osób upoważnionych do przetwarzania danych wraz z przeprowadzeniem testu ze znajomości zagadnień bezpieczeństwa informacji.

4. Przeprowadzenie audytu na zgodność z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych.

5. Aktualizowanie klauzul informacyjnych.

6. Przygotowywanie umów powierzenia przetwarzanie danych osobowych z podmiotami przetwarzającymi dane na polecenie Administratora.

XIV. DZIAŁANIA PODJĘTE PRZEZ OŚRODEK W ZWIĄZKU Z EPIDEMIĄ COVID-19

W oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2022 r. poz. 679) z dniem 28 marca 2022 r. zniesione zostały szczególne zasady funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej - obsługa klienta odbywała się bezpośrednio z zachowaniem obowiązującego reżimu sanitarnego.

1) Pełniony był dyżur telefoniczny od poniedziałku do niedzieli w godzinach od 7.30 do 19.00.

2) W okresie sprawozdawczym Ośrodek funkcjonował w zalecanym reżimie sanitarnym, wypłata świadczeń z kasy tut. Ośrodka odbywała się zgodnie z wytycznymi, a także zachowaniem obligatoryjnych terminów.

3) Prowadzona była współpraca z przedstawicielami instytucji (UM Racibórz głównie Wydział Spraw Społecznych, PSSE Racibórz, przedstawiciele służb mundurowych).

4) Realizowano wszystkie wytyczne i rekomendacje organów nadrzędnych w zakresie przeciwdziałania i zapobiegania rozprzestrzeniania się COVID-19 i innych chorób zakaźnych, w szczególności wzmożono kontrolę nad realizacją usług opiekuńczych oraz dostarczania i wydawania posiłków dla klientów Ośrodka.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii i wprowadzenia od dnia 16 maja 2022 r. stanu zagrożenia epidemicznego - obsługa klienta w okresie sprawozdawczym odbywała się bezpośrednio w siedzibie tut. Ośrodka.

XV. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK W ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM ZBROJNYM NA TERYTORIUM UKRAINY

Zgodnie z art. 31 Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa na Ośrodek nałożony został obowiązek przyjmowania wniosków i wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę oraz zapewnienie doraźnej pomocy w formie posiłków dla dzieci w szkole i przedszkolu. W okresie sprawozdawczym przyznano pomoc w formie zasiłku okresowego, zasiłku stałego oraz zasiłku celowego oraz złożono 865 wniosków o wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego.

Z w/w formy pomocy skorzystało 1399 osób. Ponadto obywatele Ukrainy, którzy opuścili kraj z uwagi na konflikt wojenny mają prawo do świadczeń pomocy społecznej na podstawie ustawy o pomocy społecznej – pomocy udzielono 121 rodzinom.

XVI. DOSTĘPNOŚĆ W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

Dostępność cyfrowa to jedna z najważniejszych cech stron internetowych, aplikacji mobilnych i innych rozwiązań cyfrowych. Dzięki niej mogą z tych rozwiązań wygodnie korzystać także osoby o różnym zakresie słuchu, ruchu, wzroku czy zdolności poznawczych. Aby strona posiadała tę cechę, musi spełniać tzw. „kryteria sukcesu”, które są mierzalne i podane dla każdej z wytycznych określonych

w załączniku WCAG 2.1. Dokument ten jest zorientowany wokół czterech cech: postrzegalności, funkcjonalności, zrozumiałości i solidności.

Ośrodek Pomocy Społecznej ma obowiązek prawny zapewnienia dostępności treści swoich stron internetowych, szczególnie mowa o stronie BIP Ośrodka. Przez treści należy rozumieć wszystkie informacje i materiały publikowane w serwisach internetowych do standardów WCAG 2.0 na poziomie AA. Spełnienie standardu WCAG 2.0 w kategorii wymaganej prawnie daje pewność, że strona internetowa jest w pełni dostosowana dla osób ze szczególnymi potrzebami, przejrzysta dla każdego odbiorcy, w tym dla osób wykluczonych cyfrowo, mających trudności w odnalezieniu się w Internecie.

Strona BIP Ośrodka została ujednoczona pod względem czcionki, opisów elementów graficznych, poprawności kodu źródłowego czy kontrastu strony. Przy publikowaniu treści w szczególności zwróciliśmy uwagę na kompozycję i zrozumiałość treści i linków, a także i opisy alternatywne grafik zgodnie z Ustawą z 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2022 r., poz. 2240) . Działania te są prowadzone i sukcesywnie dostępność będzie ulegała poprawie.

XVII. KONTROLE I AUDYTY ZEWNĘTRZE W 2022 ROKU PRZEPROWADZONE PRZEZ OŚRODEK

W roku 2022 Ośrodek Pomocy Społecznej Przeprowadził następujące kontrole:

16.1 MG Partner Marcin Grzesiak z siedzibą w Warszawie

Przedmiot kontroli: Ocena realizacji usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych z zaburzeniami psychicznymi i prowadzonej dokumentacji w 2022 roku. W toku prowadzonej kontroli zweryfikowano wdrożenie kopert życia, prowadzenie indywidualnych kart usług opiekuńczych, realizację zapisów umowy oraz dostosowanie pracy do panującej sytuacji w związku z pandemią.

16.2 Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej

Przedmiot kontroli: Ocena realizacji usług zgodnie z zawartymi umowami na rok 2022 w zakresie: posiłków dowożonych oraz wydawanych w punkcie.

W toku przeprowadzonej kontroli zweryfikowano, jakość prowadzonej dokumentacji, stan pomieszczeń, w których przygotowywano i wydawano posiłki dla klientów Ośrodka.

XVIII. PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek realizuje zadania wynikające ze statutu jednostki. Wykonuje zadania własne gminy i zadania zlecone z zakresu administracji rządowej określone w ustawach w szczególności w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i innych powszechnie obowiązujących regulacjach, które stanowią podstawę realizacji pracy zatrudnionych w jednostce pracowników.

W Ośrodku zatrudniona jest wysoko wyspecjalizowana kadra pracowników. Na dzień 31 grudnia 2022 roku w Ośrodku zatrudnionych było 68 osób, z czego 23 osoby to pracownicy socjalni, 34 osoby to pracownicy administracyjni, 5 osób to asystenci rodziny, 1 osoba to opiekun, 1 osoba to opiekun (animator), 1 osoba to fizjoterapeuta oraz 2 pracowników obsługi.

Podstawową działalność Ośrodka podzielić można na dwie główne sfery, pierwsza to pomoc najbardziej potrzebującym (zarówno materialna jak i niematerialna), druga to dobrze funkcjonująca administracja z wykwalifikowaną kadrą zapewniająca ciągłość działalności Ośrodka, jako jednostki administracji samorządowej. Wszyscy niezależnie od zajmowanego stanowiska wykonują pracę na rzecz beneficjentów pomocy społecznej.

Pomoc społeczna umożliwia przewyższanie trudnych sytuacji życiowych osobom i rodzinom, które nie są w stanie samodzielnie ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Oceniając całokształt działalności prowadzonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej należy zwrócić szczególną uwagę na specyfikę prowadzonych działań oraz ich wielowymiarowość. Realizacja zadań nałożonych na pracowników Ośrodka

Pomocy Społecznej, to praca wymagająca znajomości szeregu ustaw i aktów wykonawczych, jak również umiejętność ich praktycznego stosowania.

Ponadto zaistniała sytuacja wywołana wybuchem konfliktu zbrojnego na terytorium Ukrainy nałożyła na Ośrodek dodatkowe obowiązki, aczkolwiek nie wpłynęło to, na jakość i terminowość wykonywanych zadań

WYKAZ TABEL:

<i>Tabela nr 1:</i> Wykonanie budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w 2022 r. (w PLN)....	7
<i>Tabela nr 2:</i> Zadania własne w 2022 r.	10
<i>Tabela nr 3:</i> Zadania własne dotowane w 2022 r.	13
<i>Tabela nr 4:</i> Zadania zlecone w 2022 r.	13
<i>Tabela nr 5:</i> Decyzje odmowne w 2022 r.	15
<i>Tabela nr 6:</i> Odpłatność za pobyt i liczba mieszkańców Gminy Racibórz w DPS na dzień 31 grudnia 2022 r.....	20
<i>Tabela nr 7:</i> Informacje o rodzinach pobierających zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego	28
<i>Tabela nr 8:</i> Informacje o rodzinach pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka.....	30
<i>Tabela nr 9:</i> Informacje o rodzinach pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy.....	30
<i>Tabela nr 10:</i> Świadczeniobiorcy i wydatki na świadczenia rodzinne w 2022 r.	32

Dokument jest przystosowany dla osób ze szczególnymi potrzebami, z wyłączeniem tabel.

Sprawozdanie przygotowali pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu pod nadzorem Kierowników Działów oraz Dyrektora Ośrodka.

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej
Lam
mgr Danuta Rassek

Racibórz, dnia 28 luty 2023 r.

